

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Constitutionele remedies bij schending van grondrechten : over effectieve rechtsbescherming, rechterlijk abstineren en de dialoog tussen rechter en wetgever

Uzman, J.

Citation

Uzman, J. (2013, December 5). *Constitutionele remedies bij schending van grondrechten : over effectieve rechtsbescherming, rechterlijk abstineren en de dialoog tussen rechter en wetgever. Meijers-reeks*. Kluwer, Deventer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/22740>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/22740>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/22740> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Uzman, Jerfi

Title: Constitutionele remedies bij schending van grondrechten : over effectieve rechtsbescherming, rechterlijk abstineren en de dialoog tussen rechter en wetgever

Issue Date: 2013-12-05

Literatuurlijst

Accetto & Zleptnig 2005

M. Accetto & S. Zleptnig, 'The Principle of Effectiveness: Rethinking Its Role in Community Law', *European Public Law* 2005, p. 375-402.

Adams 2006

M. Adams, 'Heden en verleden in de rechtspleging', *RM Themis* 2006, p. 106-120.

Adams 2010

M. Adams, 'De scheiding der machten tussen feit en fictie. Of: waarom het soms goed is om in de leugen te leven', *NJB* 2010, p. 280-286.

Akkermans 1997

A.J. Akkermans, *Proportionele aansprakelijkheid bij onzeker causaal verband* (diss. UvT), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997.

Alarie & Green 2008

A. Green & B. Alarie, 'Should They all Just Get Along-Judicial Ideology, Collegiality, and Appointments to the Supreme Court of Canada.', *UNBLJ* 2008, 58, p. 73.

Alkema 1981

E.A. Alkema. *Schakelbepalingen: enige beschouwingen over samenhang en werking van de rechten van de mens* (oratie UvA), Deventer: Kluwer 1981.

Alkema 1985

E.A. Alkema, *Een meerkeuzetoets – De rechter en de internationale rechtsorde* (oratie Leiden), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1985.

Alkema 1991

E.A. Alkema, 'De betekenis van het EVRM voor de Nederlandse constitutie' in: E.A. Alkema (red.), *40 jaar Europese Conventie voor de Rechten van de Mens en de Nederlandse rechtsorde* (Staatsrechtconferentie 1990), Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 1991, p. 3-35.

Alkema 2000a

E.A. Alkema, 'Gedifferentieerde rechtsvinding in veranderende staatkundige verhoudingen' *Nederlands Juristenblad*, p. 1053-1058.

Alkema 2000b

E.A. Alkema, 'The European Convention as a constitution and its Court as a constitutional Court', in: P. Mahoney & H. Petzold (eds.), *Protecting Human Rights: The European Perspective*, Köln: Carl Heymanns, p. 41-63

Allan 1983

T.R.S. Allan, 'Parliamentary Sovereignty: Lord Denning's Dexterous Revolution', *Oxford Journal of Legal Studies* 1983, p. 22-33.

Allan 1985

T.R.S. Allan, 'Legislative Supremacy and the Rule of Law: Democracy and Constitutionalism', *Cambridge Law Journal* 1985, p. 111-143.

- Allan 1993
T.R.S. Allan, *Law, Liberty and Justice*, Oxford: Clarendon Press 1993.
- Allan 1997
T.R.S. Allan, 'Parliamentary sovereignty: law, politics and revolution', *Law Quarterly Review* 1997, p. 443.
- Allan 2001
T.R.S. Allan, *Constitutional Justice*, Oxford: Oxford University Press 2001.
- Allan 2002
T.R.S. Allan, 'The Constitutional Foundations of Judicial Review – Conceptual Conundrum or Interpretative Inquiry?', *Cambridge Law Journal* 2002, p. 87-125.
- Allan 2003
T.R.S. Allan, 'Constitutional Dialogue and the Justification of Judicial Review', *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 23, No. 4 (2003), p. 563-584.
- Alter 2001
K.J. Alter, *Establishing the Supremacy of European Law*, Oxford: Oxford University Press 2001.
- Van Amersfoort 2006
P.J. van Amersfoort, 'Kanttekeningen bij de terugkoppeling van rechter naar wetgever', *Trema* 2006, p. 197-202.
- Van Amersfoort 2008
P.J. van Amersfoort, 'Terugkoppeling van rechter naar wetgever', in: J.L.M. Gribnau, A.O. Lubbers & H. Vording (red.), *Terugkoppeling in het belastingrecht*, Amersfoort: Sdu Uitgevers 2008, p. 29-39.
- Anand 2009
R. Anand, 'Damages for Unconstitutional Actions: A Rule in Search of a Rationale', *National Journal of Constitutional Law* 2009, p. 159-177.
- Arai 2006
Y. Arai, 'Right to an Effective Remedy before a National Authority (Article 13)', in: P. van Dijk, F. van Hoof, A. van Rijn & L. Zwaak (eds.), *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (4th Edition)*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2006, p. 997-1026.
- Arndt 1959
A. Arndt, 'Die Nichtigkeit verfassungswidriger Gesetze', *DÖV* 1959, p. 81-84.
- Arnulf 1999
A. Arnulf, *The European Union and its Court of Justice*, Oxford: Oxford University Press 1999.
- Asser/Hartkamp & Sieburgh 2009
A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht – 6 Verbintenissenrecht II: De verbintenis in het algemeen, Deventer: Kluwer 2009.
- Asser/Hartkamp & Sieburgh 2011
A.S. Hartkamp & C.H. Sieburgh, Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht – 6 Verbintenissenrecht. Deel IV: De verbintenis uit de wet, Deventer: Kluwer 2011.
- Asser/Scholten 1974
P. Scholten, Mr C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht – Algemeen deel, Deventer: Kluwer 1974.

Baardman e.a. 1988

B. Baardman e.a. (red.) *De plaats van de Hoge Raad in het huidige staatsbestel: de veranderingen in de rol van de Hoge Raad als rechtsvormer*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988.

Badura

P. Badura, 'Das Kreuz im Schulzimmer', *Bayerische Verwaltungsblätter*. 1996, p. 33-71.

Barber 2003

N.W. Barber, 'The Rechtsstaat and the Rule of Law', *University of Toronto Law Journal* 2003 (53), p. 443-454.

Barendrecht 1992

J.M. Barendrecht, 'Het constitutionele toetsingsrecht van de rechter', in: L. Prakke, T. Koopmans & J.M. Barendrecht, *Toetsing* (Hand. Nederlandse Juristen-Vereniging 1992-I), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, p. 85-172.

Barents 2000

R. Barents, *De communautaire rechtsorde – Over de autonomie van het Gemeenschapsrecht*, Deventer: Kluwer 2000.

Barents 2005

R. Barents, *Procedures en procesvoering voor het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg van de EG*, Deventer: Kluwer 2005.

Barents 2009

R. Barents, 'De voorrang van het unierecht in het perspectief van constitutionaal pluralisme', *SEW* 2009, p. 44-53.

Barents & Brinkhorst 2006

R. Barents & L.J. Brinkhorst, *Grondlijnen van Europees recht*, Deventer: Kluwer 2006.

Barkhuysen 1998

T. Barkhuysen, *Artikel 13 EVRM: effectieve nationale rechtsbescherming bij schending van mensenrechten*, Lelystad: Vermande 1998.

Barkhuysen 2004

T. Barkhuysen, 'Het EVRM als integraal onderdeel van het Nederlandse materiële bestuursrecht', in: T. Barkhuysen e.a., *De betekenis van het EVRM voor het materiële bestuursrecht*, preadviezen voor de Vereniging voor Bestuursrecht (VAR), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, p. 7-114.

Barkhuysen 2006

T. Barkhuysen, *Eenheid en coherentie van rechtsbescherming in de veellagige Europese rechtsorde* (oratie Leiden), Deventer: Kluwer 2006.

Barkhuysen & Bos 2011

T. Barkhuysen & A.W. Bos, 'De betekenis van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie voor het bestuursrecht', *Jbplus* 2011, p. 3-34.

Barkhuysen & Van Emmerik 2001

T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Advocaten voor advocaten: over ministeriële toezeggingen, vergoedingen voor de sociale advocatuur, mensenrechtenverdragen en het rechterlijke toetsingsrecht', in: J.R. van Angeren, T. Barkhuysen & N.S.J. Koeman (red.), *1000 weken bestuursrecht*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2001, p. 69-81.

- Barkhuysen & Van Emmerik 2006
 T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Rechtsherstel bij schending van het EVRM in Nederland en Straatsburg', *NJCM-Bulletin* 2006, p. 39-64.
- Barkhuysen & Van Emmerik 2008
 T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'Schadevergoeding bij schending van de redelijke termijn: op weg naar een effectief rechtsmiddel?', *NJB* 2008, p. 1579-1582.
- Barkhuysen, Van Emmerik & Gerards 2009
 T. Barkhuysen, M.L. van Emmerik & J.H. Gerards, *De toegang tot de rechter en een eerlijk proces in de Grondwet?* (Rapport voor het Ministerie van BZK), Alphen aan den Rijn: Kluwer 2009.
- Barkhuysen, Van Emmerik & Rieter 2008
 T. Barkhuysen, M.L. van Emmerik & E.R. Rieter, *Procederen over mensenrechten onder het EVRM, het IVBPR en andere VN-verdragen* (tweede herziene druk), Nijmegen: Ars Aequi Libri 2008.
- Barkhuysen, Van Emmerik & Voermans e.a. 2009
 T. Barkhuysen, A.L. Dimitrova, M.L. van Emmerik, J.H. Gerards, H.M. Griffioen, M.M. Groothuis, T. de Jong, J.P. Loof, H.M.Th.D. ten Napel, B. Steunenbergh & W.J.M. Voermans, *De Nederlandse Grondwet geëvalueerd; anker- of verdwijnpunt?* Alphen aan den Rijn: Kluwer 2009.
- Barkhuysen & Jansen 2003
 T. Barkhuysen & A.M.L. Jansen, 'Actuele ontwikkelingen in de redelijke termijn-jurisprudentie: over Nederlandse termijnoverschrijdingen en ontbrekende nationale rechtsmiddelen', *NJCM-Bulletin* 2003, p. 586-600.
- Barriga 2003
 S. Barriga, *Die Entstehung der Charta der Grundrechte der Europäischen Union* (diss. Wenen), Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 2003.
- Bateup 2006
 C. Bateup, 'The Dialogic Promise: Assessing The Normative Potential of Theories of Constitutional Dialogue', *Brooklyn Law Review*, p. 1109-1180.
- Behrendt 2006
 Ch. Behrendt, *Le juge constitutionnel, un législateur-cadre positif*, Bruxelles et Paris: Bruylant et LGDJ 2006.
- Bell 1983
 J. Bell, *Policy Arguments in Judicial Decisions*, Oxford : Clarendon Press 1983.
- Di Bella 2007
 L. di Bella, 'De relativiteit van het recht op arbeid van vluchtelingen', *NJB* 2007, p. 1523-1524.
- Bellekom 1990
 Th.L. Bellekom, 'Het Hof voor de Rechten van de Mens en de beperkingsclausules van het EVRM', in : A.W. Heringa e.a. (red.), *40 jaar EVRM*, Leiden : NJCM-Boekerij 1990, p. 59-74.
- Bellekom e.a. 2007
 Th.L. Bellekom, A.W. Heringa, J. van der Velde, L.F.M. Verhey, *Compendium van het Staatsrecht*, (10de druk) Deventer : Kluwer 2007.
- Benda, Maihofer & Vogel 1994
 E. Benda, W. Maihofer & H.-J. Vogel, *Handbuch des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland* (Tweede editie), Berlin : W. de Gruyter 1994.

- Benda & Klein 2001
E. Benda & E. Klein, *Verfassungsprozeßrecht – Ein Lehr- und Handbuch* (tweede editie), Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2001.
- Van den Berge 2000
J.W. van den Berge, 'Gelijkheid, de toepassing van het non-discriminatiebeginsel (art. 14 EVRM en art. 26 IVBPR)', *Fiscaal Weekblad* 2000, p. 895-912.
- Bernegger 1992
S. Bernegger, 'Das recht auf eine wirksame Beschwerde – Art. 13 EMRK' – in: R. Machacek *et al.* (eds.), *40 Jahre EMRK – Grund und Menschenrechte in Österreich*, Bnd III: *Wesen und Werte*, Kehl-Strassbourg-Arlington 1992, p. 733-766.
- Bernhardt 2002
R. Bernhardt, 'Völkerrechtskonforme Auslegung der Verfassung? Verfassungskonforme Auslegung völkerrechtlicher Verträge?', in: H.-J. Cremer, T. Giegerich, D. Richter & A. Zimmermann (hrsg.), *Tradition und Weltoffenheit des Rechts* (FS Steinberger), Berlin etc: Springer Verlag 2002, p. 391-400.
- Besselink 1995
L.F.M. Besselink, *Staatsrecht en buitenlands beleid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri, 1995.
- Besselink 1996
L.F.M. Besselink, 'De zaak-Metten: de Grondwet voorbij.' *NJB* 1996, p. 165-172.
- Besselink 2001
L.F.M. Besselink, 'The Member States, the National Constitutions and the Scope of the Charter', *Maastricht J. of European and Comparative Law* 2001, p. 68.
- Besselink 2004
L.F.M. Besselink, 'Noot bij Waterpakt/Staat', *SEW* 2004, p.232-238.
- Besselink 2007a
L.F.M. Besselink, 'Internationaal recht en nationaal recht' in: N. Horbach, R. Lefeber & O. Ribbelink (red.), *Handboek Internationaal Recht*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2007, p. 47-80.
- Besselink 2007b
L.F.M. Besselink, *Een samengestelde Europese constitutie*, Groningen: Europa Law Publ. 2007
- Besselink e.a. 2002
L.F.M. Besselink, H.R.B.M. Kummeling, R. de Lange, P. Mendelts, m.m.v. S. Prechal, *De Nederlandse Grondwet en de Europese Unie*, European Law Publ.: Groningen 2002
- Besselink & Wessel 2009
L.F.M. Besselink & R.A. Wessel, *De invloed van ontwikkelingen in de internationale rechtsorde op de doorwerking naar Nederlands constitutioneel recht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2009.
- Besson 2008
S. Besson, 'The Reception Process in Ireland and the United Kingdom', in: H. Keller & A. Stone Sweet (eds.), *The Impact of the ECHR on National Legal Systems*, Oxford: Oxford University Press 2008, p. 31-106.
- Betlem 2002
G. Betlem, 'The Doctrine of Consistent Interpretation – Managing Legal Uncertainty', in: J.M. Prinssen & A. Schrauwen (eds.), *Direct Effect – Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine*, Groningen: Europa Law Publishing 2002.

Betlem & Nollkaemper 2003

G. Betlem & A. Nollkaemper, 'Giving Effect to Public International Law and European Community Law before Domestic Courts – A Comparative Analysis of the Practice of Consistent Interpretation.', *European Journal of International Law* 2003, p. 569-589.

Bettermann 1986

K.A. Bettermann, *Die verfassungskonforme Auslegung: Grenzen u. Gefahren*, Heidelberg: C.F. Müller 1986.

Beukers 2011

T. Beukers, 'Case C-409/06, Winner Wetten GmbH v. Bürgermeisterin der Stadt Bergheim', *Common Market Law Review* 2011, p. 1985-2004

Von Beyme 1988

K. von Beyme, 'The Genesis of Constitutional Review in Parliamentary Systems', in: Landfried, C. (red.), *Constitutional review and legislation – An international comparison*, Baden-Baden: Nomos, 1988, p. 21-38.

Bickel 1962

A. Bickel, *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics*, Indianapolis: Bobbs-Merill 1962.

Bickerton & Gagnon 2004

J. Bickerton & A.-G. Gagnon (eds.), *Canadian Politics*, Toronto: Broadview Press 2004.

Bingham 1993 (2000)

T. Bingham, 'The European Convention on Human Rights: Time to Incorporate', in: T. Bingham. *The Business of Judging – Selected Essays and Speeches*, Oxford: Oxford University Press 2000, p. 131-140.

Blackburn 2001

R. Blackburn, 'The United Kingdom' in: R. Blackburn & J. Polakiewicz (eds.), *Fundamental Rights in Europe – The European Convention on Human Rights and its Member States, 1950-2000*, Oxford: Oxford University Press 2001, p. 935-1037.

Blackstone 1765

W. Blackstone, *Commentaries on the Laws of England* (Vol. I), Oxford: Clarendon Press 1765.

Bleckmann 1994

A. Bleckmann, 'Verfassungsrang der Europäischen Menschenrechtskonvention?', *EuGRZ* 1994, p. 149-155.

Bloembergen 2000

A.R. Bloembergen, 'Belastingwetgever en belastingrechter in het tijdperk Vermeend', *FED* 2000/322.

Blüggel 1998

J. Blüggel, *Unvereinbarerklärung statt Normkassation durch das Bundesverfassungsgericht* (diss. FUB 1997), Berlin: Duncker & Humblot 1998.

Böckenförde 1966

Ch. Böckenförde, *Die sogenannte Nichtigkeit verfassungswidriger Gesetze: eine Untersuchung über Inhalt und Folgen der Rechtssatzkontrollentscheidungen des Bundesverfassungsgerichts* (diss. Münster): Berlin 1966.

- Boeles 1995
P. Boeles, *Eerlijke immigratieprocedures in Europa – Standaarden voor effectieve procedurele rechtsbescherming in kwesties van toegang, verblijven uitzetting* (diss. Nijmegen), Utrecht: Nederlands Centrum Buitenlanders 1995.
- De Boer 1985
J. de Boer, 'Bevel tot wetgeving', *Staatkundig Jaarboek* 1985, p. 86-87.
- De Boer 1986
J. de Boer, 'Procederen wegens discriminatie', *Staatkundig Jaarboek* 1985, p. 73-92.
- De Boer 1995
J. de Boer, 'De broedende kip in EVRM-zaken', *NJB* 1995, p. 1027-1034.
- Bogaert, van & Hoogers 2003
V.V.R. van Bogaert & H.G. Hoogers, 'De legende van de rechterlijke onafhankelijkheid' in: P.P.T. Bovend'Eert, L.E. de Groot-Van Leeuwen & Th.J.M. Mertens (red.), *De rechter bewaakt – Over toezicht en rechters*, Deventer: Kluwer 2003, p. 1-34.
- Von Bogdandy 2000
A. von Bogdandy, 'The European Union as a human rights organisation? Human rights and the core of the European Union', *Common Market Law Review* 2000, p. 1307-1338.
- Von Bogdandy 2003
A. von Bogdandy, 'Doctrine of Principles' in: Von Bogdandy & Weiler (eds.), *European Integration: The New German Scholarship* (Jean Monet Working Paper 9/03).
- Von Bogdandy 2008
A. von Bogdandy, 'Pluralism, direct effect, and the ultimate say: on the relationship between international and domestic constitutional law', *Int. J. of Constitutional Law* 2008, p. 397-413.
- Von Bogdandy 2009
A. von Bogdandy, 'The past and promise of doctrinal constructivism: A strategy for responding to the challenges facing constitutional scholarship in Europe'. *Int. J. of Constitutional Law* 2009, p. 364-400.
- Von Bogdandy e.a. 2012
A. von Bogdandy, M. Kottman, C. Antpöhler, J. Dickschen, S. Hentrei & M. Smrkolj, 'Reverse solange – protecting the essence of fundamental rights against EU member states', *CMLRev* 2012, p. 489-520.
- Von Bogdandy & Bast 2008
A. Von Bogdandy & J. Bast, *Principles of European Constitutional Law* (2nd. Rev. Ed.), Oxford: Hart Publishing 2008.
- Bogs 1966
H. Bogs, *Die verfassungskonforme Auslegung von Gesetzen*, Stuttgart: Kohlhammer 1966.
- Bok 1991
A.J. Bok, *Rechterlijke toetsing van regelgeving* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 1991.
- Bok 2006
A.J. Bok, 'Onrechtmatige wetgeving, revisited', in: L.E. de Groot-Van Leeuwen, A.M. van den Bossche & Y. Buruma (red.), *De ongehoorzame rechter*, Deventer: Kluwer 2006, p. 91-118.

Boogaard 2008

G. Boogaard, 'Verhullend bevelen – Wetgevingsbevelen en de rol van de Nederlandse rechter', *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht* 2008, p. 478-483.

Boogaard 2011

G. Boogaard, 'Rondrennende mieren', *Ars Aequi* 2011, p. 416-418.

Boogaard 2013

G. Boogaard, *Het wetgevingsbevel – Over constitutionele verhoudingen en manieren om een wetgever tot regelgeving aan te zetten* (diss. UvA), Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2013.

Boogaard & Uzman 2012

G. Boogaard & J. Uzman, 'Wie zijn zij, dat zij dit mogen doen? Over de legitimatie van Straatsburgse rechtspraak', in: M. Duchateau & P. Kingma (red.), *Regtspreken volgens de wet – preadviezen voor de Jonge Staatsrechterdag 2012*, Nijmegen: Wolf Legal publishers 2012.

Borchard 1940

E.M. Borchard, 'The Relation between International Law and Municipal Law', *Virginia Law Review* 1940, p. 137.

Bork 1990

R. Bork, *The Tempting of America – The Political Seduction of the Law*, New York: Free Press 1990.

Van den Bossche 2002

A.M.A.P. van den Bossche, 'De soevereiniteit van de nationale wetgever. Realiteit of fictie?', *SEW* 2002, p. 208-213.

Van den Bossche 2006

A.M.A.P. van den Bossche, 'De EG-plicht tot ongehoorzaamheid van rechters', in: L.E. de Groot-Van Leeuwen, A.M. van den Bossche & Y. Buruma (red.), *De ongehoorzame rechter*, Deventer: Kluwer 2006, p. 179-206.

Bovend'Eert 2009

P.P.T. Bovend'Eert, 'Wetgever, rechter en rechtsvorming: "partners in the business of law"?', *RM Themis* 2009, p. 145-153.

Bradley & Ewing 2003

A.W. Bradley & K.D. Ewing, *Constitutional and Administrative Law*, Harlow (etc.): Longman 2003.

Brenninkmeijer 1987

A.F.M. Brenninkmeijer, *De toegang tot de rechter* (diss. Tilburg), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1987.

Brenninkmeijer 1994

A.F.M. Brenninkmeijer, 'The Influence of Court of Justice Case Law on the Procedural Law of the Member States', in: J.A.E. Vervaele (ed.), *Administrative Law Application and Enforcement of Community Law in the Netherlands*, Deventer / Boston: Kluwer Law Int. 1994, p.103-117.

Brenninkmeijer 2001

A.F.M. Brenninkmeijer, 'De rechtgever', *NJB* 2001, p. 1191-1201.

Breuer 2012

M. Breuer, 'Entschädigung für Ex-Sicherungsverwahrte; Wegsperrern – und zahlen?!' *Legal Tribune Online* (internetpubl.: www.lto.de), 24 april 2012.

- Brewer-Cariás 2011
A.R. Brewer-Carias, 'Constitutional Courts as Positive Legislators A Comparative Law Study', Cambridge: Cambridge 2011.
- Brinckmann 1970
H. Brinckmann, 'Die fingierte Geltung – Anmerkungen zu Gesetzgebungstaktik bei der Änderung von § 79 BVerfGG', *DÖV* 1970, p. 406-[PM]
- Van den Brink 2012
J.E. van den Brink, *De uitvoering van Europese subsidieregelingen in Nederland. Juridische knelpunten en uitdagingen* (diss. Leiden), Kluwer: Deventer, 2012.
- Brouwer 1992
J.G. Brouwer, *Verdragsrecht in Nederland* (diss. Groningen), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992.
- Brouwer & Schilder 2000
J.G. Brouwer & A.E. Schilder, 'De mythe van het ongewassen varken – over onverbindend verklaren, buiten toepassing laten en buiten werking stellen', *NTB* 2000, p. 184-186.
- Brouwer & Schilder 2004
J.G. Brouwer & A.E. Schilder, *Gemeentelijke verordeningen*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004.
- Browne-Wilkinson 1992
Lord Browne-Wilkinson, 'The Infiltration of a Bill of Rights', *Public Law* 1992, p. 397.
- Brownlie 2008
I. Brownlie, *Principles of Public International Law* (Seventh Edition), Oxford: Oxford University Press 2008.
- Brunner 1994
C.J.H. Brunner, 'Over precedents in het Nederlandse recht', in: W. Snijders e.a. (red.), *Voorontwerp burgerlijke rechtsvordering. De eerste 'Stein' geworpen*, Zwolle: Tjeenk Willink 1994, p. 31-40.
- Bundesverfassungsgericht 2010
Bundesverfassungsgericht, *Jahresstatistik* 2010, internetpublicatie: www.bverfg.de
- Bundesverfassungsgericht 2011
Bundesverfassungsgericht, *Jahresstatistik* 2011, internetpublicatie: www.bverfg.de
- Bunschoten 2004
D.E. Bunschoten, 'Rechterlijk bevel tot wetgeven?' *Gst.* 2004, p. 513-522.
- Bunschoten 2006
D.E. Bunschoten, 'Rechterlijk bevel tot wetgeving II', *Gst.* 2006, p. 447-454.
- Van der Burg 1983
F.H. van der Burg, 'Splitsing van wettelijke bepalingen en abstracte toetsing' in: F.H. van der Burg & M.A. van der Ham (red.), *Gemeentelijke vrijheden* (Van Vliet-bundel), Alphen aan den Rijn/Brussel: Samsom Uitgeverij 1983, p. 19-32.
- Burkens e.a. 2006
M.C. Burkens, H.R.B.M. Kummeling, B.P. Vermeulen & R.J.G.M. Widdershoven, *Beginselen van de democratische rechtsstaat* (zesde druk), Deventer: Kluwer 2006.
- Van Buuren 1987
P.J.J. van Buuren, 'Onrechtmatige wetgeving' (preadvies NJV), in: P.J.J. Van Buuren & J.E.M. Polak, *De rechter en onrechtmatige wetgeving, Handelingen* 1987

der Nederlandse Juristen-Vereniging, deel 1, tweede stuk, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1987.

Calabresi 1991

G. Calabresi, 'The Supreme Court 1990 Term – Foreword: Antidiscrimination and Constitutional Accountability (What the Bork-Brennan Debate Ignores)', *Harvard Law Review* 1991, p. 80.

Calliess 2005

Ch. Calliess, 'Die Europäische Grundrechts-Charta' in: D. Ehlers (hrsg.), *Europäische Grundrechte und Grundfreiheiten* (tweede ed., bew. U. Becker), Berlijn: De Gruyter 2005, p. 531.

Campbell 2001

T. Campbell, 'incorporation through interpretation', in: T. Campbell, K. Ewing & A. Tomkins, *Sceptical essays on human rights*, Oxford: Oxford University Press 2001, p. 79.

Cappelletti 1981

M. Cappelletti, 'The Law-Making Power of the Judge and its Limits: A Comparative Analyses', *Monash University Law Review* 1981, p. 15-82.

Carnwarth 2009

R. Carnwarth, 'Tribunal Justice – A New Start?', *Public Law* 2009, p. 48-69.

Cartabia 2009

M. Cartabia, 'Europe and rights: taking dialogue seriously.' *European Constitutional Law Review* 5.01 2009, p. 5-31.

Cassese 1986

A. Cassese, *International Law in a Divided World*, Oxford: Oxford University Press 1986.

Cassese 2001

A. Cassese, *International Law*, Oxford: Oxford University Press 2001.

Chayes 1976

A. Chayes, 'The Role of the Judge in Public Law Litigation', *Harvard Law Review* 1976 (89), p. 1281-1292.

Chalmers & Tomkins 2007

D. Chalmers & A. Tomkins, *European Union Public Law* Cambridge: Cambridge University Press 2007.

Choi 2002

Y. Choi, *Die Pflicht des Gesetzgebers zur Beseitigung von Gesetzesmängeln* (diss. Hamburg), Hamburg: 2002 (niet gepubl.)

Choudhry & Roach 2003

S. Choudhry & K. Roach, 'Putting the Past Behind Us? Prospective Judicial and Legislative Constitutional Remedies', *Supreme Court Law Review* 2003, p. 206-266.

Claes 2005

M.L.H.K. Claes, *The National Courts' Mandate in the European Constitution* (diss. Maastricht), Oxford: Hart Publishing 2005.

Clayton 2004

R. Clayton, 'Judicial deference and "Democratic dialogue": the legitimacy of judicial intervention under the Human Rights Act 1998', *Public Law* 2004, p. 33-47.

- Constantineau 1910
A. Constantineau, *The De Facto Doctrine*, Toronto: Canada Law Book Co. 1910.
- Cook 1975
A. Cook, *The Alabama Claims*, Ithaca: Cornell University Press 1975.
- Cooke 1988
Sir Robin Cooke, 'Fundamentals', *New Zealand Law Journal* 1988, p. 158.
- Coppel & O'Neill 1992
J. Coppel & A. O'Neill, 'The European Court of Justice: taking rights seriously?', *CMLRev* 1992, p. 669-692.
- Côté 1984
P.-A. Côté, 'La Préséance de la Charte Canadienne des droits et libertés', *RJT* 1984, p. 105.
- Craig 1991
P.P. Craig, 'Sovereignty of the United Kingdom Parliament after *Factortame*', *Yearbook of European Law* 1991, p. 221-xx.
- Craig 1998
P.P. Craig, 'Ultra Vires and the Foundations of Judicial Review', *Cambridge Law Journal* 1998, p. 63-90.
- Craig 2006
P.P. Craig, *EU Administrative Law*, Oxford: Oxford University Press 2006.
- Craig & De Búrca 2008
P.P. Craig & G. de Búrca, *EU Law – Text, Cases, and Materials* (4th ed.), Oxford: Oxford University Press 2008.
- Crijns 1989
F.C.L.M. Crijns, *Het Europese perspectief van het Nederlandse staatsrecht*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1989.
- Cromheecke & Staelens 2004
M. Cromheecke & V. Staelens, 'Artikel 13 – Recht op daadwerkelijke rechtshulp' in: J. Vande Lanotte & Y. Haecck (red.), *Handboek EVRM – Volume II*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, p. 75-126.
- Curtin 1992
D. Curtin, 'The Decentralised Enforcement of Community Law Rights: Judicial Snakes and Ladders' in: Curtin & O'Keefe (eds.), *Constitutional Adjudication in European Community and National Law*, Dublin: Butterworth 1992.
- Cuyvers 2011
A. Cuyvers, 'Een soeverein hof bewaakt de soevereine staat om het soevereine volk te behoeden voor een soeverein Europa: Het Lisbon Urteil als these en antithese voor de verhouding van Nederland tot de EU', in: J.M.J. van Rijn van Alkemade & J. Uzman, *Sovereiniteit of pluralisme – Nederland en Europa na het Lissabon-Urteil*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, p. 49-93.
- Czermak 1998
G. Czermak, 'Das bayerische Kruzifix-Gesetz und die Entscheidung des Bay-VerfGH vom 1.8.1997', *DÖV* 1998, p. 107-114.

Daalder 2001

E.J. Daalder, 'Leidse Trias nieuwe stijl: een dans tussen wetgever en twee rechters', in: J.R. van Angeren, T. Barkhuysen & N.S.J. Koeman (red.), *1000 weken bestuursrecht*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2001, p. 13-22.

Dahl 1957

R. Dahl, 'Decision-Making in a Democracy: The Supreme Court as National Policy-Maker', *Journal of Public Law* 1957, p. 279-xx.

Dannemann 1994

G. Dannemann, 'Constitutional Complaints: The European Perspective.', *The International and Comparative Law Quarterly* 43.1 1994, p. 142-153.

Dellinger 1972

W. Dellinger, 'Of Rights and Remedies: The Constitution as a Sword', *Harvard Law Review* 1972, pp 1532-1564.

Dettling 2009

H.-U Dettling, 'Normkollision und Normverwerfung als allgemeines Rechtsproblem', *Bayerisches Verwaltungsblatt* 2009, p. 613-624.

Dicey 1885

A.V. Dicey, *An introduction to the Study of the Law of the Constitution* (uitgeg, 1885), 10e druk (met introductie E.C.S. Wade), Londen: MacMillan 1959. 8e druk 1915 repr 1982

Dietz 2011

M. Dietz, *Verfassungsgerichtliche Unvereinbarerklärungen: Zulässigkeit, Voraussetzungen und Rechtsfolgen* (diss. Greifswald), Frankfurt a.M.: Peter Lang 2011.

Van Dijk 1988

P. van Dijk, 'De houding van de Hoge Raad jegens de verdragen inzake de rechten van de mens' in: Baardman e.a. *De plaats van de Hoge Raad in het huidige staatsbestel: de veranderingen in de rol van de Hoge Raad als rechtsvormer*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988.

Dixon 2007

M. Dixon, *Textbook on International Law* (6th. Edition), Oxford: Oxford University Press 2007.

Doehring 2003

K. Doehring, *Völkerrecht* (2. neubearb. Aufl.), Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2003.

Van der Does & De Wijkerslooth 1985

J.A.E. an der Does & J.L. De Wijkerslooth, *Onrechtmatige overheidsdaad – Monografieën Nieuw B.W.*, Deventer: Kluwer 1985.

Dölle & Engels 1989

A.H.M. Dölle & J.W.M. Engels, *Constitutionele rechtspraak*, Groningen: Wolters-Noordhoff 1989.

Van Dommelen 2003

S.T. van Dommelen, *Constitutionele rechtspraak vanuit rechtsfilosofisch perspectief* (diss. UvA), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2003.

Donner 1982

A.M. Donner, 'Het beleid van de rechter ten aanzien van grond- en mensenrechten', in: A.K. Koekkoek, W. Konijnenbelt & F.C.L.M. Crijns, *Grondrechten* (Jeukens-bundel), Nijmegen: Ars Aequi Libri 1982, p. 40-48.

Dor 2000

G. Dor, 'Constitutional Dialogues in Action: Canadian and Israeli Experiences in Comparative Perspective', *Indiana International & Comparative Law Review* 2000, p. 1-36.

Dougan 2007

M. Dougan, 'When Worlds Collide! Competing visions of the relationship between direct effect and supremacy', *CMLR* 2007, p. 931-963.

Douglas-Scott 2002

S. Douglas-Scott, *Constitutional law of the European Union*, Harlow: Longman 2002.

Douglas-Scott 2011

S. Douglas-Scott, 'The European Union and Human Rights after the Treaty of Lisbon', *Human Rights Law Review* 2011, p. 645-682.

Douma 2008

S.C.W. Douma, 'Doorwerking van de rechtspraak van het HvJEG in de nationale rechtsorde', *WFR* 2008/1175.

Drion 1950

J. Drion, *Administratie contra rechter: tot de intrekking van het Conflictenbesluit* (diss. Leiden), Den Haag: Martinus Nijhoff 1950.

Duclos & Roach 1991

N. Duclos & K. Roach, 'Constitutional Remedies as "Constitutional Hints": A Comment on *R. Schachter*', *McGill Law Journal* 1991, p. 1-38.

Dworkin 1996

R. Dworkin, *Freedom's Law – The Moral Reading of The American Constitution*, Oxford: Oxford University Press.

Dworkin 1978

R. Dworkin, *Taking Rights Seriously*, Cambridge MA: Harvard University Press 1978.

Echterhölter 1955

R. Echterhölter, 'Die Europäische Menschenrechtskonvention im Rahmen der Verfassungsmässigen Ordnung', *JZ* 1955, p. 689-693.

Eeckhout 2002

P. Eeckhout, 'The EU Charter of Fundamental Rights and the federal question', *CMLRev.* 2002 (39), p. 945-994.

Eeckhout 2007

P. Eeckhout, 'Community Terrorism Listings, Fundamental Rights, and UN Security Council Resolutions', *Eur. Constitutional Law Review* 2007, p. 183-206.

Ehlers 2005

D. Ehlers, 'Allgemeine Lehren', in: D. Ehlers (hrsg.), *Europäische Grundrechte und Grundfreiheiten* (tweede ed., bew. U. Becker), Berlin: De Gruyter 2005, p. 177-226.

Ehlers & Eggert 2008

D. Ehlers & A. Eggert, 'Zur Zulässigkeit einer Zeitlich begrenzten weiteren Anwendung gemeinschaftsrechtswidrigen nationalen Rechts', *Juristen Zeitung* 2008, p. 585-593.

Ehlers & Schoch 2009

D. Ehlers & F. Schoch (hrsg.), *Rechtsschutz im Öffentlichen Recht*, Berlin: De Gruyter 2009.

Eleftheriadis 2009

P. Eleftheriadis, 'Parliamentary Sovereignty and the Constitution', *Canadian Journal of Law and Jurisprudence* 2009, p. 267-290.

Elliott 2001

Mark Elliott, *The Constitutional Foundations of Judicial Review* (diss. Cambridge), Oxford: Hart Publishing 2001.

Elliott 2005

Mark Elliott, *Beatson, Matthews & Elliott's Administrative Law – Text and Materials* (3rd Ed.), Oxford: Oxford University Press 2005.

Emaus 2013

J.M. Emaus, *Handhaving van EVRM-rechten via het aansprakelijkheidsrecht – Over de inpassing van de fundamentele rechtsschending in het Nederlandse burgerlijk recht* (diss. UU), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.

Emmaus & Keirse 2011

J.M. Emmaus & A.L.M. Keirse, 'EVRM en Privaatrecht – Een bespreking van de preadviezen 2011 uitgebracht voor de Vereniging voor Burgerlijk Recht', *NTBR* 2011/70.

Van Emmerik 1997

M.L. van Emmerik, *Schadevergoeding bij schending van mensenrechten* (diss. Leiden), Leiden: NJCM-Boekerij 1997.

Van Emmerik 2008a

M.L. van Emmerik, 'Verplichtingen voor de wetgever na Straatsburgse uitspraken op grond van het EVRM' in R. de Lange et al (red.), *Wetgever en grondrechten, Publicaties van de staatsrechtkring*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, p. 129-160.

Van Emmerik 2008b

M.L. van Emmerik, 'De Nederlandse Grondwet in een veellagige rechtsorde', *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* 2008, p. 145-161.

Enschede 1976

E.M. Enschede, 'De actie ter behartiging van groeps- en algemene belangen in de civiele procedure' (Preadvies NJV 1976), in: *Handelingen der Nederlandse Juristen-Vereniging* 1976, p. 141-181.

Erades 1980

L. Erades, 'International Law and the Netherlands Legal Order', in: H.F. van Panhuys (red.), *International Law in the Netherlands* (volume III), Alphen aan den Rijn: Sijthoff & Noordhoff 1980, p. 374-434.

Ermacora 1960

F. Ermacora, 'Die Bedeutung und die Aufgabe der Wiener Schule für die Wissenschaft vom öffentlichen recht der Gegenwart', *ÖZöR* 1960, p. 347-367.

Eser 2006

A. Eser, 'Kapitel VI: Justizielle Rechte' in: J. Meyer (hrsg.), *Charta der Grundrechte der Europäischen Union* (2. Auflage), Baden-Baden: Nomos 2006, p. 477-493.

Van Ettekoven e.a. 2013

B.J. van Ettekoven, J.E.M. Polak, B.P.M. van Ravels, A.A. van Rossem, B.J. Schueler, M.K.G. Tjepkema, C. Waling & R.J.G.M. Widdershoven, 'Overheidsaansprakelijkheid anno 2013: de stand van de rechtsontwikkeling', *O&A* 2013/32, p. 49-101.

Ewing 1999

K. Ewing, 'The Human Rights Act and Parliamentary Democracy', *Modern Law Review*, p. 79.

Ewing & Gearty 1990

K. Ewing & C. Gearty, *Freedom under Thatcher: Civil Liberties in Modern Britain*, Oxford: Clarendon Press 1990.

Fallon 2006

R.H. Fallon, 'Judicially Manageable Standards and Constitutional Meaning', *Harvard Law Review* 2006, p. 1274-1332.

Fallon & Meltzer 1991

R.H. Fallon & D.J. Meltzer, 'New Law, Non-Retroactivity, and Constitutional Remedies', *Harvard Law Review* 1991, p. 1731-1833.

Feldman 2002a

D. Feldman, *Civil Liberties and Human Rights in England and Wales* (2nd Ed.), Oxford: Oxford University Press 2002.

Feldman 2002b

D. Feldman, 'Confrontation and Co-operation between Institutions in the Protection of Human Rights' in: F. Butler, *Human Rights Protection: Methods and Effectiveness*, London (etc): Kluwer Law International 2002.

Feldman 2004

D. Feldman, 'Chapter 19: Remedies for Violations of Convention Rights' in: D. Feldman (ed.), *English Public Law*, Oxford: Oxford University Press 2004, p. 825-848.

Feldman 2007

D. Feldman, 'Book Review – Can Human Rights Survive by Conor Gearty', *Journal of Law & Society* 2007, 34 (2), p. 280-284.

Fetzer 1994

R. Fetzer, *Die Haftung des Staates für legislatives Unrecht*, Berlin: Duncker & Humblot 1994.

Feteris 2002

M.W.C. Feteris, *Fiscale bestuurlijke boetes en het recht op een behoorlijk proces*, Deventer: Kluwer 2002

Flauss 1989

J.F. Flauss, 'Le droit à un recours effectif: l'article 13 de la Convention européenne des droits de l'homme dans la jurisprudence de la Commission et de la Cour' in: G.A. Beaudoin (ed.), *Vues canadiennes et européennes de droit et libertés, Actes des journées Strasbourgeoises* 1988, Cowainsville 1989, p. 255-292.

Fleuren 2004

J.W.A. Fleuren, *Een ieder verbindende bepalingen van verdragen* (diss. Nijmegen), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004.

Fleuren 2005

J.W.A. Fleuren, 'Directe en indirecte toepassing van internationaal recht door de Nederlandse rechter' (preadvies NVIR), *Mededelingen van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2005.

Fleuren & Viering 2001

J.W.A. Fleuren & M.L.W.M. Viering, 'Rechtstreekse werking en een ieder verbindende kracht: Europese inspiratie voor de nationale rechter?', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red.), *Grensverleggend staatsrecht*, Deventer: Kluwer 2001, p. 101-138.

Frankenberg 2006

G. Frankenberg, 'Comparing constitutions: ideas, ideals and ideology – toward a layered narrative', *International Journal of Constitutional Law* 4, 3 (2006), p. 439-459

Frenk 1990

N. Frenk, 'Onrechtmatige wetgeving en burgerlijk procesrecht', *NJB* 1990, p. 1629-1633.

Frenz 1993

W. Frenz, 'Die Rechtsfolgenregelung durch das Bundesverfassungsgericht bei verfassungswidrigen Gesetzen', *DÖV* 1993, p. 847-855.

Frenz 2004

W. Frenz, *Handbuch Europarecht* (Band 1: Europäische Grundfreiheiten), Berlin: Springer Verlag 2004.

Friedman 1993

B. Friedman, 'Dialogue and Judicial Review', *Michigan Law Review* 1993, p. 577-682.

Frowein 1970

J.A. Frowein, 'Zur vorgeschlagenen Änderung von § 79 des Bundesverfassungsgerichts-gesetzes', *DÖV* 1970, p. 591-594.

Frowein 1996

J.A. Frowein, 'Artikel 13 (Beschwerderecht)' in: J.A. Frowein & W. Peukert, *Europäische MenschenRechtsKonvention – EMRK-Kommentar*, Kehl (etc.): N.P. Engel Verlag 1996.

Gänswein 2009

O. Gänswein, *Der Grundsatz unionsrechtskonformer Auslegung nationalen Rechts* (diss. St. Gallen), Frankfurt a.M.: Peter Lang 2009.

Gardbaum 2001

S. Gardbaum, 'The New Common Law Model of Constitutionalism', *The American Journal of Comparative Law* 2001, p. 707-760.

Gardbaum 2010

S. Gardbaum, 'Reassessing the New Commonwealth Model of Constitutionalism', *Int. Journal of Constitutional Law* 2010, p. [PM: n.n.g. issue 2 – aug 2010]

Gearty 2002

C. Gearty, 'Reconciling Parliamentary Democracy and Human Rights', *Law Quarterly Review* 2002, p. 248.

Gearty 2006

C. Gearty, *Can Human Rights Survive? (The Hamlyn Lectures 2005)*, Cambridge: Cambridge University Press 2006.

Gearty 2009

C. Gearty, 'Justice by Stealth', *The Tablet* 2009, p. [PM]

Geiger 2002

R. Geiger, *Grundgesetz und Völkerrecht*, München: C.H. Beck 2002

Gerards 2008

J.H. Gerards, 'Wisselwerking tussen rechter en wetgever – naar een betere dialoog?' (preadvies Staatsrechtconferentie 2007), in: R. de Lange (red.), *Wetgever en grondrechten*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2008, p. 161-199

Gerards 2010

J.H. Gerards, 'Samenloop van nationale en Europese grondrechtenbepalingen: hoe moet de rechter daarmee omgaan?', *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht* 2010, p. 224-255.

Gerards 2011a

J.H. Gerards, *EVRM – Algemene beginselen*, Den Haag: SDU Uitgevers 2011.

Gerards 2011b

J.H. Gerards, 'Waar gaat het debat over het Europees Hof voor de Rechten van de Mens nu eigenlijk over?', *NJB* 2011, p. 608.

Gerards 2011c

J.H. Gerards, *Het prisma van de grondrechten* (oratie Nijmegen), Nijmegen 2011 (internetpubl.)

Gerards & Terlouw 2012

J.H. Gerards & A. Terlouw (red.), *Amici Curiae – Adviezen aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2012.

Gerontas 1982

A. Gerontas, 'Die Appellentscheidungen, Sondervotumappelle und die bloße Unvereinbarkeitsfeststellung als Ausdruck der funktionellen Grenzen der Verfassungsgerichtsbarkeit', *DVBl.* 1982, p. 486-491.

Van Gerven 1973

W. van Gerven, *Het beleid van de rechter*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1973.

Van Gerven 2000

W. van Gerven, 'Of rights, remedies and procedures', *CMLRev* 2000, p. 501-537.

Goldsworthy 1999

J. Goldsworthy, *The Doctrine of Parliamentary Sovereignty – History and Philosophy*, Oxford: Oxford University Press 1999.

Goldsworthy 2003

J. Goldsworthy, 'Judicial Review, Legislative Override and Democracy', *Wake Forest Law Review* 2003, p. 451.

De Graaff & Vermeer 2012

G. de Graaff & A. Vermeer, 'De staat moet nu echt effectieve maatregelen nemen', *NJB* 2012, p. 2272-2278.

Grabenwarter 2008

C. Grabenwarter, *Europäische Menschenrechtskonvention* (3. Auflage), München (etc.): C.H. Beck 2008.

Grabitz 1966

E. Grabitz, *Gemeinschaftsrecht bricht nationales Recht – Heft 55 der Abhandlungen aus dem Seminar für Öffentliches Recht der Universität Hamburg*, Hamburg : Appel 1966.

Graßhof 2003

M. Graßhof, *Die Vollstreckung von Normenkontrollentscheidungen des Bundesverfassungsgerichts* (diss. Potsdam), Frankfurt a.M.: Peter Lang 2003.

Graßhof 2005

M. Graßhof, 'Entscheidung', in: D.C. Umbach e.a. (red.) *Bundesverfassungsgerichtsgesetz: Mitarbeiterkommentar und Handbuch*, Heidelberg: Rehm 2005.

Greer & Wildhaber 2012

S. Greer & L. Wildhaber, 'Revisiting the Debate about 'constitutionalising' the European Court of Human Rights', *Human Rights Law Review* 2012, p. 655-687.

Greschner & Norman 1987

D. Greschner & K. Norman, 'The Courts and Section 33', *Queen's Law Journal* 1987, p. 155-xx.

Grewe 1954

W. Grewe, 'Die Auswärtige Gewalt der Bundesrepublik', *VVDstRL* 1954, p. 129-178.

Gribnau 2001

Hans Gribnau, 'De rechter tussen bevel en norm', in: E-J. Broers & B. van Klink (red.), *De rechter als rechtsvormer*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2001, p. 115-134.

Gribnau 2012

Hans Gribnau, *Vertrouwen, legitimiteit en belastingen*, (oratie UvT), Tilburg 2012.

Grimm 2002

D. Grimm, 'Gemeinwohl in der Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts', in: Herfried Münkler & Karsten Fisher (red.), *Gemeinwohl und Gemeinwohl und Gemeinwohl*, Berlin: Akademie Verlag 2002, p. 125-139.

Groenewegen 2006

F.T. Groenewegen, *Wetsinterpretatie en rechtsvorming*, (diss. UvA), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2006.

Guadze 1968

H. Guadze, *Die Europa'sche Menschenrechtskonvention: Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten nebst Zusatzprotokollen*, Berlin: F. Vahlen 1968.

Gusy 1985

Ch. Gusy, *Parlamentarischer Gesetzgeber und Bundesverfassungsgericht* (Hab. Hagen 1983), Berlin: Duncker & Humblot 1985.

Haas 2010

D. Haas, 'Een verklaring voor recht als vorm van genoegdoening – Heeft de Hoge Raad de deur opengezet?', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2010, p. 158-162.

Hand 1958

Learned Hand, *The Bill of Rights* (Oliver Wendell Holmes Lectures), Cambridge MA: Harvard University Press 1958.

Happé 1996

R.H. Happé, *Drie beginselen van fiscale rechtsbescherming* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1996.

Happé 1999

R.H. Happé, *Schuivende machten* (oratie UvT), Deventer: Kluwer 1999.

Happé & Gribnau 2007

R. Happé & H. Gribnau, 'The Netherlands – National Report: Constitutional Limits to Taxation in a Democratic State: The Dutch Experience', *Michigan State Journal of International Law* 2007, p. 417-459.

Harding 2003

S.K. Harding, 'Comparative Reasoning and Judicial Review', *The Yale Journal of International Law* 2003, p. 409-464.

Hart 1994

H.L.A. Hart, *The Concept of Law* (2nd Rev. Ed.), Oxford: Clarendon Press 1994.

De Hart 2003

B. de Hart, *Onbezonnen vrouwen – Gemengde relaties in het nationaliteitsrecht en het vreemdelingenrecht* (diss. Nijmegen), Amsterdam: Aksant 2003.

Hartkamp 2000

A.S. Hartkamp, 'Europese mensenrechten en nationaal dwingend recht – De Nederlandse rechter en het EVRM' in: R.A. Lawson & E. Myjer (red.), *50 jaar EVRM*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 2000, p. 23-35.

Hartmann 1997

Ch. Hartmann, 'Verfassungswidrige und doch wirksame Rechtsnormen', *DVBl.* 1997, p. 1264-1270.

Hebel, von 1989

H. von Hebel, 'Artikel 13 EVRM: het recht op een effectief rechtsmiddel', *NJCM-Bulletin* 1989, p. 898-915.

Hein 1988

P.E. Hein, *Die Unvereinbarerklärung verfassungswidriger Gesetze durch das Bundesverfassungsgericht* (diss. Bonn), Baden-Baden: Nomos 1988.

Heise 2000

M. Heise, 'Preliminary Thoughts on the Virtues of Passive Dialogue', *Akron Law Review* 2000, p. 73.

Heringa 1985

A.W. Heringa, 'Terug naar af: waarom het begrip een ieder verbindende bepalingen van verdragen slechts tot verwarring leidt', *Staatkundig Jaarboek* 1985, Leiden, p. 133-144.

Heringa 1989

A.W. Heringa, *Sociale grondrechten – Hun plaats in de gereedschapskist van de rechter* (diss. Leiden), Den Haag: T.M.C. Asser Instituut 1989.

Heringa 1990

A.W. Heringa, 'Van Europese conventie tot Nederlandse constitutie voor de rechten van de mens' in: A.W. Heringa et al (eds.), *40 Jaar EVRM*, Leiden: St. NJCM-Boekerij 1990, p. 317-335.

Heringa 1996

A.W. Heringa, *Constitutionele partners: Rechterlijke toetsing als instrument voor samenwerking tussen rechter en wetgever* (oratie Maastricht), Deventer: Kluwer 1996.

Herzog 1959

R. Herzog, 'Das Verhältnis der Europäischen Menschenrechtskonvention zu späteren deutschen Gesetze', *DÖV* 1959, p. 44-47.

Heußner 1982

H. Heußner, 'Folgen der Verfassungswidrigkeit eines Gesetzes ohne Nichtigerklärung', *NJW* 1982, p. 257-263.

Heuston 1964

R.F.V. Heuston, *Essays in Constitutional Law* (2nd Ed.), Londen: Stevens 1964.

Heyde 1984

W. Heyde, 'Gesetzgeberische Konsequenzen aus der Verfassungswidrig-Erklärung von Normen' in: W. Zeidler, Th. Maunz & G. Roellecke (Hrsg.), *Festschrift Hans Joachim Faller*, München: 1984.

Hickman 2005

T.R. Hickman, 'Constitutional Dialogue, Constitutional Theories and the Human Rights Act 1998', *Public law* 2005 (2), p. 306-335.

Hiebert 2006

J.L. Hiebert, 'Parliamentary Bills of Rights: An Alternative Model?', *The Modern Law Review* 2006, p. 7-28.

Hins & De Reede 1997

A.W. Hins & J.L. de Reede, 'Grondrechten, Europese integratie en nationale soevereiniteit' (preadvies Staatsrechtconferentie 1997), in: L.F.M. Besselink e.a., *Europese integratie en nationale soevereiniteit*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997, p. 1-50.

Hirsch Ballin 1988

E.M.H. Hirsch Ballin, 'Onafhankelijke rechtsvorming – Staatsrechtelijke aantekeningen over de plaats en functie van de Hoge Raad in de Nederlandse rechtsorde', in: B. Baardman e.a. (red.), *De plaats van de Hoge Raad in het huidige staatsbestel*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988, p. 211-237

Hirsch Ballin 1989

E.M.H. Hirsch Ballin, 'De Harmonisatiewet: onschendbaarheid van de wet en schendbaarheid van het rechtszekerheidsbeginsel', *Ars Aequi* 1989, p. 578-592.

Hoffmann 1961

G. Hoffmann, 'Die Verwaltung und das verfassungswidrige Gesetz', *JZ* 1961, p. 193-205.

Hoffmann-Riem 1974

W. Hoffmann-Riem, 'Beharrung und Innovation: Zur Bindungswirkung verfassungsgerichtlicher Entscheidungen', *Der Staat* 1974, p. 335-364.

Hoffmeister 2001

F. Hoffmeister, 'Die Europäische Menschenrechtskonvention als Grundrechtsverfassung und ihre Bedeutung in Deutschland', *Der Staat* 2001, p. 349.

Hogg 2006

P.W. Hogg, 'Appointment of Justice Marshall Rothstein to the Supreme Court of Canada', *Osgoode Hall Law Journal* 2006, p. 527-538.

Hogg 2007

P.W. Hogg, *Constitutional Law in Canada* (5th. Ed.), Toronto: Thomson Carswell 2007.

Hogg & Bushell Thornton 1997

P.W. Hogg & A.A. Bushell, 'The Charter Dialogue between Courts and Legislatures (or perhaps the *Charter of Rights* Isn't Such a bad Thing after All', *Osgoode Hall Law Journal* 1997, p. 75-124.

- Hogg, Bushell Thornton & Wright 2007
P.W. Hogg, A.A. Bushell Thornton & W.K. Wright, 'Charter Dialogue Revisited – Or Much Ado about Rights', *Osgoode Hall Law Journal* 2007, p. 1-65.
- Den Hollander 2012
P.W. den Hollander, 'Relativiteit en de verhouding van de rechter tot de wetgever', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema (red.), *Coulant compenseren? Over overheidsaansprakelijkheid en rechtspolitiek*, Deventer: Kluwer 2012, p. 297-326.
- Holoubek 1992
M. Holoubek, 'Das Recht auf eine wirksame Beschwerde bei einer nationalen Instanz – Zur Bedeutung des Art. 13 EMRK', *Juristische Blätter* 1992, p. 137-155.
- Hoogers & De Vries 2002
H.G. Hoogers & F. de Vries, *Hoofdlijnen Arubaans staatsrecht*, Zutphen: Walburg Pers 2002.
- Van Houten 1997
M.L.H. van Houten, *Meer zicht op wetgeving* (diss. Tilburg), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997.
- Van Houten 2001
M.L.H. van Houten, 'Rechter en Wetgever: Een Nieuwe Balans', *RM Themis* 2001, p. 3-15.
- Huber 1960
E.R. Huber, *Deutsche Verfassungsgeschichte seit 1789 – Band II*, Stuttgart: Kohlhammer 1960 (er is ook een 1988-editie!!!)
- Huber 1961
E.R. Huber, *Dokumenten zur Deutschen Verfassungsgeschichte – Band I*, Stuttgart: Kohlhammer 1961. (er is ook een 1964-editie!!!)
- Van der Hulle & Van der Hulle 2012
R. van der Hulle & R. van der Hulle, 'Op weg naar een minder strikte toepassing van de voorrangsregel?', *SEW* 2012, p. 490-501.
- Hunt 1997
M. Hunt, *Using International Human Rights Law in English Courts*, Oxford: Hart Publishing 1997.
- Ipsen 1980
J. Ipsen, *Rechtsfolgen der Verfassungswidrigkeit von Norm und Einzelakt*, Baden Baden: Nomos 1980.
- Irvine 1999
A.A.M. (Lord) Irvine, 'Activism and Restraint: Human Rights and the Interpretative Process', *European Human Rights Law Review* 1999, p. 350-xx
- Isensee & Kirchhof 2004
J. Isensee & P. Kirchhof (hrsg.), *Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland – Band II*, Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2004.
- 's Jacob 1960
E.H. 's Jacob, 'Toetsing van gemeentelijke verordeningen door de gewone rechter', in: G.A. van Poelje e.a. (red.), *Opstellen aangeboden aan Prof. mr. dr. G. van den*

- Bergh ter gelegenheid van zijn aftreden als hoogleraar in het Nederlandse staatsrecht aan de universiteit van Amsterdam*, Alphen aan den Rijn: Samson 1960, p. 117-113.
- Jacobs 1997
F.G. Jacobs, 'Enforcing Community Rights and Obligations in National Courts: Striking the Balance' in: J. Lonbay & A. Biondi (eds.), *Remedies for Breach of EC Law*, Chichester: Wiley 1997.
- Jak & Vermont 2007
N. Jak & J. Vermont, 'De Nederlandse rechter en de *margin of appreciation*', *NJCM-Bulletin* 2007, p. 125-140.
- Jans e.a. 2007
J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, *Europeanisation of Public Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2007.
- Jans & Prinssen 2002
J.H. Jans & J.M. Prinssen, 'Direct Effect: Convergence of Divergence? A Comparative Perspective, in: J.M. Prinssen & A. Schrauwen (eds.), *Direct Effect of European Law*, Groningen: Europa Law Publishing 2002, p. 107-126.
- Jansen 2008
C.J.H. Jansen, 'Over de plaats en de functie van de wet, houdende Algemeene Bepalingen der Wetgeving in het Koninkrijk (1829)' *Ars Aequi* 2008, p. 22-28.
- Jarass & Beljin 2004
H.D. Jarass & S. Beljin, 'Die Bedeutung von Vorrang und Durchführung des EG-rechts für die nationale Rechtssetzung und Rechtsanwendung', *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* 2004, p. 1
- Jarass & Pieroth 2007
H.D. Jarass & B. Pieroth, *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland – Kommentar*, München: C.H. Beck 2007.
- Jeffries 1999
J.C. Jeffries Jr., 'The Right-Remedy Gap in Constitutional Law', *Yale Law Journal* 1999, p. 87-114.
- Jennings 1959
I. Jennings, *The law and the constitution* (5th ed.), London: University of London Press 1959.
- Jeukens 1967
H.J.M. Jeukens, *Toetsing van de wet aan de Grondwet* (preadvies Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1967.
- Jowell 2000
J. Jowell, 'Beyond the rule of law: Towards constitutional review', *Public Law* 2000, p. 671 e.v.
- Jowell & Oliver 2007
J. Jowell & D. Oliver (ed.), *The Changing Constitution*, Oxford: Oxford University Press 2007.
- Kadelbach 1999
S. Kadelbach, *Allgemeines Verwaltungsrecht unter europäischem Einfluss*, Tübingen: Mohr Siebeck 1999.

Kahana 2001

T. Kahana, 'The Notwithstanding Mechanism and Public Discussion: Lessons from the Ignored Practice of Section 33 of the Charter', *Canadian Public Administration* 2001 (44/3), 255-291.

Kakouris 1997

C.N. Kakouris, 'Do the member states possess judicial procedural autonomy?', *CMLR* 1997, p. 1389-1412.

Kapteyn 2008

P.J.G. Kapteyn, 'Administration of Justice', in: P.J.G. Kapteyn, A.M. McDonnell, K.J.M. Mortelmans and C.W.A. Timmermans (eds.), *The Law of the European Union and the Communities*, Deventer: Kluwer Law International 2008, p. 421-510.

Katyal 1998

N.K. Katyal, 'Judges as Advicegivers', *Stanford Law Review* 1998, p. 1709-xx.

Kavanagh 2004

A. Kavanagh, 'The Elusive Divide between Interpretation and Legislation under the Human Rights Act 1998', *Oxford Journal of Legal Studies* 2004, p. 259-285.

Kavanagh 2009

A. Kavanagh, *Constitutional Review under the UK Human Rights Act*, Cambridge: Cambridge University Press 2009.

Keirse 2011

A.L.M. Keirse 'Een verklaring voor recht als mijlpaal. Over Jeffrey, Chipshol en het belang bij de civiele rechtspleging', *WPNR* 2011, p. 869-871.

Kelsen 1914

H. Kelsen, 'Über Staatsunrecht', *Grünhuts Zeitschrift* 1914, p. 1-114.

Kelsen 1925

H. Kelsen, 'Wesen und Entwicklung der Staatsgerichtsbarkeit', in: *Veröffentlichungen der Vereinigung der Deutschen Staatsrechtslehrer*, Heft 5, Berlin en Leipzig: Walter de Gruyter & Co. 1929, p. 30-88.

Kelsen 1931 (2008)

H. Kelsen, 'Wer soll Hüter der Verfassung sein', in: R.Chr. van Ooyen (hrs.), *Wer soll Hüter der Verfassung sein?*, Tübingen: Mohr Siebeck 2008, p. 58-106.

Kelsen 1934 (1960)

H. Kelsen, *Reine Rechtslehre – mit einem Anhang: das Problem der Gerechtigkeit*, 2. Auflage (1. Aufl. 1934), Wien: Franz Deuticke 1960.

Kelsen 1945

H. Kelsen, *General Theory of Law & State*, Cambridge Massachusetts & London: Harvard University Press 1945.

Van Kempen 2003

P.H.P.H.M.C. van Kempen, *Heropening van procedures na veroordelingen door het EHRM* (diss. Tilburg), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2003.

Kingreen 1999

T. Kingreen, *Die Struktur der Grundfreiheiten des Europäischen Gemeinschaftsrechts*, Berlin: Duncker & Humblot 1999.

Kischel 2006

U. Kischel, 'Darf der Gesetzgeber das Bundesverfassungsgericht ignorieren? Zum erneuten Erlaß für nichtig erklärter Gesetze', *Archiv des öffentlichen Rechts* 2006, p. 219-254.

Kleuker 1993

M. Kleuker, *Gesetzgebungsaufträge des Bundesverfassungsgerichts* (diss. Münster 1992), Berlin: Duncker & Humblot 1993.

Klug 2001

F. Klug, 'The Human Rights Act – a "Third Way" or "Third Wave" Bill of Rights?', *European Human Rights Law Review*, p. 361.

Klug 2003

F. Klug, 'Judicial Deference under the Human Rights Act 1998', *European Human Rights Law Review* 2003, p. 125.

Kneucker 1968

R. Kneucker, 'Wirksame Rechtsmittel gegen Verletzung der Europäischen Menschenrechtskonvention', *Juristische Blätter* 1968, p. 598-609.

Köcher 2012

R. Köcher, 'Das Bollwerk. In einer Zeit großer Unsicherheit wird das Bundesverfassungsgericht zu einer Institution, der die Bürger zutrauen, die politische Ordnung und nationale Interessen zu wahren', *Institut für Demoskopie Allensbach FAZ-Monatsbericht* 2012/195.

Koekkoek 2000

A.K. Koekkoek (red.), *De Grondwet – Een systematisch en artikelsgewijs commentaar* (derde druk), Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2000.

Koenig & Schreiber 2008

Ch. Koenig & K. Schreiber, 'Gewährung von Übergangsfristen à la Bundesverfassungsgericht durch den Europäischen Gerichtshof?', *Die Öffentliche Verwaltung* 2008, p. 450-454.

Kokott 1997

J. Kokott, 'Report on Germany' in A.-M. Stone Slaughter, A. Stone Sweet & J. Weiler (eds.), *The European Court and National Courts – Doctrine and Jurisprudence*, Oxford: Hart 1997.

Koopmans 1979

T. Koopmans, 'De polsstok van de rechter', in: H.J.A.M. van Geest e.a. (red.), *Regel en praktijk* (Van Wijnbergen bundel), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1979 (hergepubliceerd in: *Juridisch stippelwerk* Deventer: Kluwer 1991, p. 253).

Koopmans 1980

T. Koopmans, 'Retroactivity reconsidered', *Cambridge L.J.* 1980, p. 287-303.

Koopmans 1986

T. Koopmans, *Vergelijkend Publiekrecht*, Deventer: Kluwer 1986.

Koopmans 1992

T. Koopmans, 'Constitutionele toetsing' in: L. Prakke, T. Koopmans & J.M. Barendrecht, 'Toetsing' (preadviezen NJV), *Handelingen Nederlandse Juristen-Vereeniging* 1992, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, p. 35.

Koopmans 1993

T. Koopmans, 'Het leerstuk van de political question' in: M.G. Rood (red.), *Recht en politiek. Nationale en internationale beschouwingen*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1993, p. 9-24.

Koopmans 2003

T. Koopmans, *Courts and Political Institutions: a Comparative View*, Cambridge: Cambridge University Press 2003.

- Kop 2011
P. Kop, 'Rechtsvorming door de burgerlijke rechter?', *NJB* 2011, p. 1040-1044.
- Kortmann 1995
C.A.J.M. Kortmann, 'De Rijkswet goedkeuring en bekendmaking van verdragen', *NJB* 1995, p. 1335.
- Kortmann 2005
C.A.J.M. Kortmann, *Constitutioneel recht*, Deventer: Kluwer 2005.
- Kortmann 2005b
C.A.J.M. Kortmann, 'De rechtsvormende taak van de Hoge Raad', *Trema* 2005, p. 250.
- Kortmann 2007
C.A.J.M. Kortmann, 'Tweederangs Nederlanders', *Ars Aequi* 2007, p. 456-459.
- Kortmann 2008
C.A.J.M. Kortmann, *Constitutioneel recht*, Deventer: Kluwer 2008.
- Kortmann 2009
C.A.J.M. Kortmann, *Staatsrecht en raison d'État*, Deventer: Kluwer 2009.
- Kortmann, (C.N.J.) 2006
C.N.J. Kortmann, *Onrechtmatige overheidsbesluiten* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 2006.
- Kosters & Dubbink 1962
J. Kosters & C.W. Dubbink, *Algemeen Deel van het Nederlandse Internationaal Privaatrecht*, Haarlem: Erven F. Bahn 1962.
- Kottenhage 1986
R.J.P. Kottenhagen, *Van precedent tot precedent* (diss. EUR), Arnhem: Gouda Quint 1986.
- Kreutzberger 2007
S. Kreutzberger, *Die gesetzlich nicht geregelten Entscheidungsvarianten des Bundesverfassungsgerichts* (diss. Würzburg), Frankfurt a.M.: Peter Lang 2007.
- Van Kreveld 2006b
J.H. van Kreveld, 'Terugkoppelen vanuit de rechtspraak naar de wetgever', *Regelmaat* 6 2006, p. 186.
- Krieger 2005
K. Krieger, *Die gemeinschaftsrechtskonforme Auslegung des Deutschen Rechts* (diss. Köln), Münster: Lit Verlag 2005.
- De Kruif 2012
C. de Kruif, *Onderlinge overheidsaansprakelijkheid voor schendingen van Europees recht. De complexiteit van het adagium 'de veroorzaker betaalt' in een veellagige rechtsorde* (diss. Leiden), Apeldoorn: Maklu-Uitgevers 2012.
- Kruis 2013
T. Kruis, *Die Anwendungsvorrang des EU-rechts in Theorie und Praxis* (diss. München), Tübingen: Mohr Siebeck 2013.
- Kumm 2005
M. Kumm, 'The Jurisprudence of Constitutional Conflict: Constitutional Supremacy in Europe before and after the Constitutional Treaty', *European Law Journal*, p. 262-307.

Kummeling 1995

H.R.B.M. Kummeling, 'Internationaal recht in de Nederlandse rechtsorde – Over een onduidelijke grondwet(gever) en verwarrende jurisprudentie' in: J.B.J.M. ten Berge (red.), *De grondwet als voorwerp van aanhoudende zorg* (Burkens-bundel), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995, p. 369-385.

Lamprecht 1994

R. Lamprecht, 'Oligarchie in Karlsruhe: Über die Erosion der Gewaltenteilung', *NJW* 1994, p. 3272-3274.

Lange (V.) 2010

V. Lange, *Grundrechtsbindung des Gesetzgebers – Eine rechtsvergleichende Studie zu Deutschland, Frankreich und den USA*, Tübingen: Mohr Siebeck 2010

De Lange 1991

R. de Lange, *Publiekrechtelijke rechtsvinding* (diss. UvA), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1991.

De Lange 1999

R. de Lange, *Concurrerende rechtsvorming* (oratie Rotterdam), Nijmegen: Ars Aequi Libri 1999.

De Lange 2005

R. de Lange, 'Conforme interpretatie en rechterlijke rechtsvorming', in: A.J. Nieuwenhuis & J.H. Reestman (red.), *Met Recht en Reede* (De Reede-bundel), Deventer: Kluwer 2005, p. 77-85.

De Lange 2006

R. de Lange, 'Constitutionele toetsing van wetgeving in Nederland', *RegelMaat* 2006, p. 142-152.

Langenfeld 2002

C. Langenfeld, 'Die Stellung der EMRK im Verfassungsrecht der Bundesrepublik Deutschland' in: J. Bröhmer (hrsg.), *Der Grundrechtsschutz in Europa*, Baden-Baden: Nomos 2002, p. 95XX

Larenz & Canaris 1995

Larenz & Canaris, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*, 3. Auflage, 1995 [PM]

Laws 1993

Sir John Laws, 'Is de High Court the Guardian of Fundamental Constitutional Rights?', *Public Law* 1993, p. 59-75.

Laws 1995

Sir John Laws, 'Law and Democracy', *Public Law* 1995, p. 72-79.

Lawson (F.H.) 1980

F.H. Lawson, *Remedies of English Law* (2nd. Edition), Londen: Butterworth 1980.

Laycock 1991

D. Laycock, *The Death of the Irreparable Injury Rule*, Oxford: Oxford University Press 1991.

Lechner 1973

H. Lechner, *Bundesverfassungsgerichtsgesetz* (3. Auflage), München: C.H. Beck 1973.

Lederman 1963

W.R. Lederman, 'The Concurrent Operation of Federal and Provincial Laws in Canada', *McGill Law Journal* 1963, p. 185-199.

- Lenaerts & Corthaut 2006
K. Lenaerts & T. Corthaut, 'Of birds and hedges: the role of primacy in invoking norms of EU law', *European law review* 31 (3), p. 287-315.
- Lenz & Staeglich 2004
S. Lenz & S. Staeglich, 'Kein Rechtsschutz gegen EG-Verordnungen? ', *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* 2004, p. 1421-1429.
- Lester 1993
A. Lester, 'English Judges as Law Makers', *Public Law* 1993, p. 269-290.
- Lester & Beattie 2007
A. Lester & K. Beattie, 'Human Rights and the British Constitution' in: Jowell and Oliver (eds.), *The Changing Constitution* (6th ed., 2007), Oxford (etc.): Oxford University Press 2007.
- Lindenbergh 1998
S.D. Lindenbergh, *Smartengeld* (diss. RUL), Deventer: Kluwer 1998.
- Lindenbergh 2005
S.D. Lindenbergh, 'Schending en schade – Over aantasting van fundamentele rechten en eenheid in het schadevergoedingsrecht', in: E.M. Hoogervorst e.a. (red.), *Rechtseenheid en vermogensrecht – BW Jaarkrant*, Deventer: Kluwer 2005.
- Lindenbergh 2008a
S. D. Lindenbergh, *Monografieën BW – Schadevergoeding : algemeen, deel 1*, Deventer: Kluwer 2008.
- Lindenbergh 2008b
S.D. Lindenbergh, 'Smartengeld – Tien jaar later', *RIPL Accepted Paper Series* (internetpubl.), 2008
- Lindenbergh 2011
S.D. Lindenbergh, 'Deel 2: Vermogensrechtelijke remedies bij schending van fundamentele rechten', in: G.E. van Maanen & S.D. Lindenbergh, *EVRM en privaatrecht: is alles van waarde weerloos? Preadviezen Vereniging voor Burgerlijk Recht*, Deventer: Kluwer 2011.
- Lorz 2001
R.A. Lorz, *Interorganrespekt im Verfassungsrecht* (Habilitationsschr. Mannheim), Tübingen: Mohr Siebeck 2001.
- Loucaides 2008
L.G. Loucaides, 'Reparation for violations of human rights under the European Convention and restitutio in integrum', *EHRLR* 2008 (2), p. 182-192.
- Lübbe-Wolff 2012
G. Lübbe-Wolff, 'How can the European Court of Human Rights reinforce the role of national courts in the Convention system?', in: ECHR-reeks *Dialogues between judges* 2012, p. 11-16.
- Van Maanen 2000a
G.E. van Maanen, 'De mythe van het onverbindendverklaren van algemene regelgeving door de burgerlijke rechter: een ongewassen varken', *NTB* 2000, p. 99-101.
- Van Maanen 2000b
G.E. van Maanen, 'Waarom bestuursrechtjuristen een andere bril nodig hebben – reactie op Brouwer & Schilder', *NTB* 2000, p. 187-188.

- Van Maanen 2010
G.E. van Maanen, 'Maakt Chipshol een eind aan Jeffrey?', *NTBR* 2010, p. 189.
- Van Maanen 2011
G.E. van Maanen, 'De impact van het EVRM op het privaatrecht. Een grote ver-van-mijn-bedshow?', in: G.E. van Maanen & S.D. Lindenberg, *EVRM en Privaatrecht: is alles van waarde weerloos?* (preadviezen Ver. Burgerlijk Recht 2011), Deventer: Kluwer 2011.
- Van Maanen & De Lange 2005
G.E. van Maanen & R. de Lange, *Onrechtmatige overheidsdaad*, Deventer: Kluwer 2005.
- MacCormick 1999
N. MacCormick, *Questioning Sovereignty: Law, State, and Nation in the European Commonwealth*, Oxford (etc.): Oxford University Press 1999.
- Van Male 1988
R.M. van Male, *Rechter en bestuurswetgeving* (diss. Tilburg), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1988.
- Manfredi 2001
Ch.P. Manfredi, *Judicial Power and the Charter* (2nd. Ed.), Oxford: Oxford University Press 2001.
- Martens 1997
S.K. Martens, 'Mogelijkheden en grenzen van rechterlijke samenwerking, een verkenning', in: P. Ingelse e.a. (red.), *De mogelijkheden en grenzen van rechterlijke samenwerking*, Amsterdam: Prinsengrachtreeks 1997/4, p. 7-25.
- Martens 1998
S.K. Martens, 'Incorporating the European Convention: the Role of the Judiciary', *European Human Rights Law Review* 1998, p. 5-14.
- Martens 2000a
S.K. Martens, 'De grenzen van de rechtsvormende taak van de rechter', *NJB* 2000, p. 747-758.
- Martens 2000b
S.K. Martens, 'Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en de nationale rechter', *NJCM-Bulletin* 2000, p. 753-760.
- Masterman 2007
R.M.W. Masterman, 'Aspiration or Foundation? The Status of the Strasbourg Jurisprudence and the 'Convention Rights' in Domestic Law', in: Fenwick, H., Masterman, R. & Phillipson, G. Cambridge (eds.), *Judicial Reasoning under the UK Human Rights Act*, Cambridge: Cambridge University Press. 2007, p. 57-86.
- Matscher e.a. 1988
F. Matscher, H. Petzold, *Protecting human rights : the European dimension: studies in honour of Ge'rrard J. Wiarda*, Köln: Carl Heymanns Verlag 1988.
- Maunz 1980
Th. Maunz, 'Das verfassungswidrige Gesetz', *Bayrisches Verwaltungsblätter* 1980, p. 513-518.
- Maurer 1963
H. Maurer, 'Das richterliche Prüfungsrecht zur Zeit der Weimarer Verfassung: ein Beitrag zum historischen Verständnis des Art. 100 GG', *DÖV* 1963, p. 683-688.

Maurer 1969

H. Maurer, 'Nochmals: Zur geplanten Neuregelung des § 79 BVerfGG', *Zeitschrift für Rechtspolitik* 1969, p. 100-103.

Maurer 1974

H. Maurer, 'Zur Verfassungswidrigerklärung von Gesetzen' in: H. Schneider & V. Götz (hrsg.), *Im Dienst an recht und Staat – Festschrift für Werner Weber zum 70. geburtstag*, Berlin: Duncker & Humblot 1974, p. 345-368.

Maurer 2005

H. Maurer, *Staatsrecht I*, München: Verlag C.H. Beck 2005.

McBride 1991

J. McBride, 'Redress for human rights violations', in: G. Hand & J. McBride (eds.), *Droit sans frontières. Essays in honour of L. Neville Brown*, Birmingham: Holdsworth club 1991, p. 161-174.

McCrudden 2001

C. McCrudden, 'The Future of the EU Charter of Fundamental Rights', *Jean Monnet Working Paper* 10/01.

McGregor 2010

L. McGregor, 'Are Declaratory Orders Appropriate for Continuing Human Rights Violations? The Case of *Khadr v Canada*', *Human Rights Law Review* 2010, p. 487-503.

Meese 1987

E. Meese, 'The Law of the Constitution', *Tulane Law Review* 1987, p. 979-990.

Meijer 2007

R. Meijer, *Staatsaansprakelijkheid wegens schending van Europees Gemeenschapsrecht* (diss. RUG), Deventer: Kluwer 2007.

Meussen 2006

G.T.K. Meussen, 'Ongehoorzaamheid belastingkamer Hoge Raad blijft ten onrechte achterwege', in: L. de Groot-van Leeuwen, A.-M. van den Bossche, Y. Buruma, e.a., *De ongehoorzame rechter*, Deventer: Kluwer 2006.

Minnigerode 1835

L. Minnigerode, *Beitrag zur Beantwortung der Frage: Was ist Justiz- und was ist Administrativ-Sache*, Darmstadt: I.W. Heyer 1835.

Moench 1977

C. Moench, *Verfassungswidriges Gesetz und Normenkontrolle*, Baden-Baden: Nomos 1977.

Mok 2010

M.R. Mok, 'Het arrest Sturgeon – Een reactie', *NJB* 2010, p. 1234.

Mok & Tjittes 1995

M.R. Mok & R.P.J.L. Tjittes, 'Formele rechtskracht en overheidsaansprakelijkheid', *RM Themis* 1995, p. 383-404.

Möllers 2005

Ch. Möllers, *Gewaltengliederung* (Habilitation Heidelberg), Tübingen: Mohr Siebeck 2005.

Monaghan 1981

H.P. Monaghan, 'Overbreath', *Supreme Court Law Review* 1981, p. 1-39.

Morton 2006

F.L. Morton, 'Judicial Appointments in Post-Charter Canada: A System in Transition', in: K. Malleson & P.H. Russell (eds.), *Appointing Judges in an Age of Judicial Power: Critical Perspectives from around the World*, Toronto: University of Toronto Press 2006, p. 56-69.

Morton & Knopff 2000

F.L. Morton & R. Knopff, *The charter revolution and the court party*, Peterborough, Ontario: Broadview Press Ltd, 2000.

Moser 1778-1780

J.J. Moser, *Beyträge zu dem neuesten Europäischen Völkerrecht in Friedens-Zeiten*, Tübingen 1778-1780.

Nagle 1993

J.C. Nagle, 'Severability', *North Carolina Law Review* 1993, p. 204-259.

Navot 2007

S. Navot, *The Constitutional Law of Israel*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law Int. 2007.

Nehmelman 2002

R. Nehmelman, *Het algemeen persoonlijkheidsrecht – Een rechtsvergelijkende studie naar het algemeen persoonlijkheidsrecht in Duitsland en Nederland* (diss. UU), Deventer: Kluwer 2002.

Niedobitek 2001

M. Niedobitek, 'Kollisionen zwischen EG-Recht und nationalem Recht', *Verwaltungsarchiv* 2001, p. 58-80.

Niessen 2009

R. Niessen, 'De belastingrechter en het gelijkheidsbeginsel', *TFB* 2009, p. 5-13.

Nieuwenhuis & Dragstra 2008

A. J. Nieuwenhuis & L. Dragstra, 'Van minimum, tekort en meerwaarde: een vergelijking tussen de grondwettelijke bescherming van grondrechten en de bescherming op grond van het EVRM', in: *Samenloop van grondrechten in verschillende rechtsstelsels, multiculturaliteit in het strafrecht & schuldsanering en collectieve schuldenregeling* (Preadviezen Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2008, p. 11-80

Van Nispen 1978

C.J.J.C. van Nispen, *Het rechterlijk verbod en bevel* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1978.

Nollkaemper 2005

A. Nollkaemper, 'Internationalisering van nationale rechtspraak', (preadvies NVIR), *Mededelingen van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2005.

Nollkaemper 2007

A. Nollkaemper, *Kern van het internationaal publiekrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2007.

Nowak 1989

M. Nowak, *UNO-Pakt über bürgerliche und politische Rechte und Fakultativprotokoll: CCPR-Kommentar*, Kehl am Rhein-Strassburg-Arlington: N.P. Engel Verlag 1989.

- Obermeier 1999
S. Obermeier, *Die Umsetzung verfassungsgerichtlicher Entscheidungen durch den Steuergesetzgeber*, Herne/Berlin: Verlag Neue Wirtschafts-Briefe 1999.
- Oeter 1998
S. Oeter, 'The Responsibility of the State as Legislator in Germany', in: Eibe Riedel (ed.), *German Reports on Public Law*, Nomos: Baden-Baden 1998, p. 103-106.
- Öhlinger & Potacs 2001
T. Ohlinger and M. Potacs, *Gemeinschaftsrecht und staatliches Recht* 2nd edn, Wien: Orac, 2001.
- Öhlinger & Potacs 2006
Th. Öhlinger & M. Potacs, *Gemeinschaftsrecht und staatliches Recht – Die Anwendung des Europarechts im innerstaatlichen Bereich*, Wien: LexisNexis Verlag 2006.
- Oppenheim 1912
L.F.L. Oppenheim, *International Law – A Treatise* (2nd Ed.), London, Longman 1912.
- Ovey & White 2002
C. Ovey & R. White, *Jacobs and White, The European Convention on Human Rights* (3rd edition), Oxford: Oxford University Press 2002.
- Pache 2004
E. Pache, 'Die Europäische Menschenrechtskonvention und die deutsche Rechtsordnung', *EuR* 2004, p. 393-415.
- Van Panhuys 1963
H.F. van Panhuys, 'Review of The Relation Between International Law and Municipal Law in The Netherlands and in The United States, A Comparative Study', *Netherlands International Law Review* 1963, p. 181-185.
- Van Panhuys 1964
H.F. van Panhuys, 'Relations and interaction between international and national scenes of law', *Recueil des Cours de l'Académie de Droit international* 1964-II, p. 7.
- Van Panhuys 1966
H.F. van Panhuys, 'De verhouding tussen het volkenrecht, het Gemeenschapsrecht en het recht der lid-staten in het licht van het mandaat van rechters', in: H.F. van Panhuys e.a., *De rechtsorde der Europese Gemeenschappen tussen het internationale en nationale recht*, Deventer: Kluwer 1966, p. 13-37.
- Pannick 2009
David Pannick, 'Better that a horse should have a voice in the House [of Lords] than that a judge should (Jeremy Bentham) – Replacing the Law Lords by a Supreme Court', *Public Law* 2009, p. 723-736.
- Park 2003
J. J. Park, 'The Constitutional Tort Action as Individual Remedy', *Harvard Civil Rights and Civil Liberties Law Review* 2003, p. 393-453.
- Patel 2010
N.S. Patel, 'Weighty Considerations: Facial Challenges and the Right To Vote', *Northwestern University Law Review* 2010, p. 741-774.
- Patterson 2001
James T. Patterson, *Brown v. Board of Education – A Civil Rights Milestone and Its Troubled Legacy*, New York: Oxford University Press 2001.

Payandeh 2009

M. Payandeh, 'Völkerrechtsfreundlichkeit als Verfassungsprinzip – Ein Beitrag des Grundgesetzes zur Einheit von Völkerrecht und nationalem Recht', *JÖR – Jahrbuch des Öffentlichen Rechts der Gegenwart* 2009, p. 465-502.

Pechler 2009

E.B. Pechler, *Belastingprocesrecht*, Deventer: Kluwer 2009.

Pernice 1999

I. Pernice, 'Multilevel Constitutionalism and the Treaty of Amsterdam: European Constitution-Making Revisited?', *CML Rev.* 1999, p. 706-707.

Pestalozza 1976

Ch. Pestalozza, "'Noch verfassungsmäßige" und "bloß verfassungswidrige" Rechtslagen. Zur Feststellung und kooperativen Beseitigung verfassungsimperfekter Zustände', in: Chr. Starck u.a. (hrsg.), *Bundesverfassungsgericht und Grundgesetz – Festgabe aus Anlaß des 25jährigen Bestehens des Bundesverfassungsgerichts. Band I: Verfassungsgerichtsbarkeit*, Tübingen: Mohr 1976, p. 519-567.

Pestalozza 1991

Ch. Pestalozza, *Verfassungsprozeßrecht – Die Verfassungsgerichtsbarkeit des Bundes und der Länder: mit einem Anhang zum internationalen Rechtsschutz*, München: Beck 1982.

Pestalozza 1991

Ch. Pestalozza, *Verfassungsprozeßrecht – Die Verfassungsgerichtsbarkeit des Bundes und der Länder: mit einem Anhang zum internationalen Rechtsschutz*, München: Beck 1991.

Pfeiffer 1831

B.W. Pfeiffer, *Practische Ausführungen aus allen Theilen der Rechtswissenschaft – Band III*, Hannover: Hahn 1831.

Pijl 2005

H. Pijl, 'Herziening in belastingzaken en human rights', *Weekblad Fiscaal Recht* 2005/1328.

Pintens 1998

W. Pintens, *Inleiding tot de rechtsvergelijking*, Leuven: Universitaire Pers 1998.

Pohle 1979

A.P. Pohle, *Die Verfassungswidrigerklärung von Gesetzen* (diss. Bielefeld), Frankfurt a.M.: Peter Lang 1979

Poiars Maduro 2003a

M. Poiars Maduro, 'The Double Constitutional Life of the Charter of Fundamental Rights of the European Union' in: T.K. Hervey & J. Kenner (eds.), *Economic and Social Rights under the EU Charter of Fundamental Rights – A Legal Perspective*, Oxford: Hart Publishing 2003, p. 269-300.

Poiars Maduro 2003b

M. Poiars Maduro, 'Contrapunctual Law: Europe's Constitutional Pluralism in Action' in: N. Walker (ed.), *Sovereignty in transition*, Oxford: Hart Publ. 2003, p. 501-537.

Polak 1987

J.E.M. Polak, 'Onrechtmatige wetgeving' (preadvies NJV), in: P.J.J. Van Buuren & J.E.M. Polak, *De rechter en onrechtmatige wetgeving, Handelingen 1987 der Nederlandse Juristen-Vereniging, deel 1, tweede stuk*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1987.

Polak 2004

J.E.M. Polak, 'Zit er nog muziek in verbods- en gebodsacties ter zake van wetgeving?', *O&A* 2004, p. 168-179.

Polak 2007

J.E.M. Polak, 'De klassieke onrechtmatige daadsvordering als instrument van effectieve uitvoering van EG-recht: de Europese dimensie van de vangnetfunctie van de burgerlijke rechter', in: T. Barkhuysen, W. den Ouden & E. Steyger (red.), *Europees recht effectueren*, Deventer: Kluwer 2007, p. 257-282.

Polak 2009

J.E.M. Polak, 'Het EVRM en de vordering op grond van onrechtmatige overheidsdaad', in: T. Barkhuysen, M.L. van Emmerik & J.P. Loof (red.), *Geschakeld recht* (Alkema-bundel), Deventer: Kluwer 2009, p. 425-440.

De Poorter 2011

J.C.A. de Poorter, *Rechtsvorming door de bestuursrechter – Over de grenzen van de rechtsvormende taak, rechterlijke dialogen en de Grondwet*, in: A. Kristic, A. Meuwese & G. van der Schyff (red.), *Functie en betekenis van de Grondwet. Een dialogisch perspectief*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2011.

De Poorter & Van Roosmalen 2009

J.C.A. de Poorter & H.J.Th.M. van Roosmalen, *Motivering bij rechtsvorming – Over de motivering van uitspraken met een rechtsvormend element door de Afdeling bestuursrecht spraak van de Raad van State*, Den Haag: Raad van State 2009.

Post 2003

R.C. Post, 'Fashioning the Legal Constitution: Culture, Courts, and Law', *Harvard Law Review* 2003 (117), p. 4.

Van der Pot – Elzinga, De Lange & Hoogers 2006

D.J. Elzinga & R. de Lange, m.m.v. H.G. Hoogers *Van der Pot – Handboek van het Nederlandse Staatsrecht* (vijftiende druk), Deventer: Kluwer 2006.

Prakke 1992

L. Prakke, 'Bedenkingen tegen het toetsingsrecht', in: L. Prakke, T. Koopmans & J.M. Barendrecht, 'Toetsing' (preadviezen NJV), *Handelingen Nederlandse Juristen-Vereniging* 1992, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, p. 35.

Prakke & Kortmann 2004a

L. Prakke & C.A.J.M. Kortmann (red.), *Het staatsrecht van de landen van de Europese Unie* (Zesde druk), Deventer: Kluwer 2004.

Prakke & Kortmann 2004b

L. Prakke & C.A.J.M. Kortmann (eds.), *Constitutional Law of the 15 EU Member States*, Deventer: Kluwer 2004.

Prechal 1998

S. Prechal, 'Community Law in National Courts: the Lessons from *Van Schijndel*', *CMLRev.* 1998, p. 681-706.

Prechal 2000

S. Prechal, 'Does Direct Effect Still Matter?', *CMLRev* 2000, p. 1047-1069.

Prechal 2005

S. Prechal, *Directives in EC Law* (second ed.), Oxford: Oxford University Press 2005.

Prechal 2007

S. Prechal, 'Direct effect, indirect effect, supremacy and the evolving constitution of the European Union, in: C. Barnard (ed.), *The Fundamentals of EU Law Revisited – Assessing the impact of the constitutional debate*, Oxford: Oxford University Press, p. 35-69.

Prechal & Widdershoven 2011

S. Prechal & R.J.G.M. Widdershoven, 'Redefining the Relationship between 'Rewe-effectiveness' and Effective Judicial Protection', *REALaw* 2011, p. 31-50.

Prinssen 2004

J.M.Prinssen, *Doorwerking van Europees recht. De verhouding tussen directe werking, conforme interpretatie en overheidsaansprakelijkheid*, (diss. UvA) Deventer: Kluwer 2004.

Raymond 1980

J. Raymond, 'A contribution to the interpretation of article 13 of the European Convention on Human Rights', *HRR* 1980, p. 161-175.

Reestman 2008

J.H. Reestman, 'Voorrang voor derdepijlerrecht? Een alternatieve lezing van het Pupino-arrest', *NJB* 2008, p. 80-86.

Reid 1972

J.S.C. (Lord) Reid, 'The Judge as Law Maker', *Journal of Public Teachers of Law* 1972, p. 20-29

Van Rijn 1982

T.P.J.N. van Rijn, 'Nationale rechterlijke instanties en prejudiciële uitspraken van het Hof van Justitie', *SEW* 1982, p. 628.

Van Rijn 1986

T.P.J.N. van Rijn, 'Nationale rechterlijke instanties en prejudiciële uitspraken van het Hof van Justitie', *SEW* 1986, p. 264-269.

Van Rijn van Alkemade & Uzman 2011

J.M.J. van Rijn van Alkemade & J. Uzman, *Soevereiniteit of pluralisme – Nederland en Europa na het Lissabon-Urteil*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers.

Rijpkema 2001

P. Rijpkema, *Rechttersrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2001.

Rijpkema 2008a

P. Rijpkema, 'Colloquium en terugkoppeling: het debat tussen rechter en wetgever', in: J.L.M. Gribnau, A.O. Lubbers & H. Vording (red.), *Terugkoppeling in het belastingrecht*, Amersfoort: Sdu Uitgevers 2008, p. 41-62.

Rijpkema 2008b

P. Rijpkema, 'Aanpassing van de kantonrechttersformule is geen taak voor de rechter', *NJB* 2008, p. 44-45.

Riphagen 1953

J. Riphagen, 'Het nieuwe grondwetsartikel 60e en de leer van de onsplitsbare wilsverklaring', *De Nederlandse gemeente* 1953, p. 68-70.

Roach 1991

K. Roach, 'The Limits of Corrective Justice and the Potential of Equity in Constitutional Remedies', *Arizona Law Review* 1991, p. 859-905.

- Roach 2001
K. Roach, *The Supreme Court on Trial – Judicial Activism or Democratic Dialogue*, Toronto: Irwin Law 2001.
- Roach 2005
K. Roach, 'Constitutional, Remedial, and International Dialogues About Rights: The Canadian Experience', *Texas International Law Journal* 2005, p. 537-576.
- Roach 2006
K. Roach, 'Dialogue or defiance: Legislative reversals of Supreme Court decisions in Canada and the United States', *International Journal of Constitutional Law* 2006, p. 347-370.
- Roach 2010
K. Roach, 'The Supreme Court at the Bar of Politics: The Afghan Detainee and Omar Khadr Cases', *National Journal of Constitutional Law* 2010, p. 115-155.
- Robbers 1990
G. Robbers, 'Die historische Entwicklung der Verfassungsgerichtsbarkeit', *Juristische Schulung* 1990, p. 257-263.
- Rogerson 1987
C. Rogerson, 'The Judicial Search for Appropriate Remedies Under the Charter: The Examples of Overbreath and Vagueness', in: Robert J. Sharpe (ed.), *Charter Litigation*, Vancouver & Toronto: Butterworths 1987.
- Rombouts 2003
W. Rombouts, 'Controle en zelfbeperking onder het EVRM' in: P.P.T. Bovend'Eert, L.E. de Groot-van Leeuwen & T.J.M. Mertens (red.), *De rechter bewaakt: over toezicht en rechters*, Deventer: Kluwer 2003, p. 245-267.
- Rood 1993
M.G. Rood, 'Rechters en politiek' in M.G. Rood (red.), *Rechters en politiek. Nationale en internationale beschouwingen*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1993, p. 9-24.
- Roosevelt 2006
K. Roosevelt III, *The Myth of Judicial Activism – Making Sense of Supreme Court Decisions*, New Haven: Yale University Press 2006.
- Van Roosmalen 2007
H.J.Th.M. van Roosmalen, *Overheidsaansprakelijkheid in Engeland en Nederland* (diss. Leiden), Den Haag: Sdu Uitgevers 2007.
- Rosenfeld 2001
M. Rosenfeld, 'The Rule of Law and the Legitimacy of Constitutional Democracy', *Southern California Law Review* 2001 [vol. 74], p. 1307-1352.
- Rudolf 1967
W. Rudolf, *Völkerrecht und deutsches Recht – Theoretische und dogmatische Untersuchungen über die Anwendung von völkerrechtlicher Normen in der Bundesrepublik Deutschland*, Tübingen: Mohr 1967. .
- Rupp-von Brünneck 1970
W. Rupp-von Brünneck, 'Darf das Bundesverfassungsgericht an den Gesetzgeber appellieren?' in: W. Geiger & Th. Ritterspach (hrsg.), *Festschrift für Gebhard Müller – zum 70. Geburtstag des Präsidenten des Bundesverfassungsgerichts*, Tübingen: Mohr 1970, p. 355-378.

- Russell 1991
P.H. Russell, 'Standing up for notwithstanding', *Alberta Law Review* 29 (2), p. 293-309.
- Sabel & Simon 2004
C.F. Sabel & W.H. Simon, 'Destabilization Rights: How Public Law Litigation Succeeds', *Harvard Law Review* 2004, 1016-1101.
- Sachs 1979
M. Sachs, 'Teilnichtigkeitsklärung: Von der Kassation zur Gesetzesneugestaltung durch das Bundesverfassungsgericht', *Deutsches Verwaltungsblatt* 1979, p. 389-393.
- Sachs 1982a
M. Sachs, 'Tenorierung bei Normenkontrollentscheidungen des Bundesverfassungsgerichts', *DÖV* 1982, p. 23-30.
- Sachs 1982b
M. Sachs, 'Bloße Unvereinbarerklärung bei Gleichheitsverstößen? Probleme einer Entscheidungspraxis des BVerfG, dargestellt am Beispiel des Beschlusses zum nordrhein-westfälischen Hausarbeitstagsgesetz', *NVwZ (Neue Zeitschr. für Verwaltungsrecht)* 1982, p. 657-661.
- Sachs 2004
M. Sachs, *Verfassungsprozeßrecht*, Heidelberg: Verlag Recht und Wirtschaft 2004.
- Sap 2003
J.W. Sap, *Het EU-Handvest van de grondrechten – De opmaat voor de Europese Grondwet*, Deventer: Kluwer 2003.
- Sathanapally 2012
A. Sathanapally, *Beyond disagreement : open remedies in human rights adjudication*, Oxford etc.: Oxford University Press, 2012.
- Scalia 1997
A. Scalia, 'A Matter of Interpretation – Federal Courts and the Law', in: A. Scalia & A. Gutmann (eds.), *A Matter of Interpretation – Federal Courts and the Law: an essay by Antonin Scalia with commentary by Amy Gutmann [et al]*, Princeton: Princeton University Press 1997.
- Schachter 1981
O. Schachter, 'The Obligation to Implement the Covenant in Domestic Law' in: L. Henkin (ed.), *The International Bill of Rights – The Covenant on Civil and Political Rights*, New York: Columbia University Press 1981.
- Scheltema 2006
M. Scheltema, M., 'Staatsrecht zonder staat?', *NJB* 2006, p. 192-196.
- Schenke 1977
W.-R. Schenke, *Die Verfassungsorgantreue*, Berlin: Duncker & Humblot 1977.
- Schermers & Waelbroeck 2001
H.G. Schermers & D.F. Waelbroeck, *Judicial protection in the European Union* (zesde editie), Den Haag etc.: Kluwer Law Int. 2001.
- Schilling 1994
Th. Schilling, *Rang und Geltung von Normen in gestuften Rechtsordnungen*, Berlin/Baden Baden: Berliner Wissenschafts-verlag 1994.
- Schlaich 1985
K. Schlaich, *Das Bundesverfassungsgericht – Stellung, Verfahren, Entscheidungen*, München: Verlag C.H. Beck 1985.

Schlaich 1994

K. Schlaich, *Das Bundesverfassungsgericht – Stellung, Verfahren, Entscheidungen* (Derde druk), München: Verlag C.H. Beck 1994.

Schlaich/Korioth 2007

K. Schlaich & S. Korioth, *Das Bundesverfassungsgericht – Stellung, Verfahren, Entscheidungen* (Zevende druk), München: Verlag C.H. Beck 2007.

Schlössels 2000

R.J.N. Schlössels, 'Rechtsschepping of rechtsvaststelling: het bestuurlijk rechtsoordeel als "revolutionair" ontvankelijkheidsconcept', *NTB* 2000, p. 1-13.

Schlössels & Zijlstra 2010

R.J.N. Schlössels & S.E. Zijlstra, *De Haan/Drupsteen/Fernhout – Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat; Deel 2: Rechtsbescherming & Overheidsaansprakelijkheid – Onderwijseditie*, Deventer: Kluwer 2010.

Schmid 1821

K.E. Schmid, *Lehrbuch des gemeinen deutschen Staatsrechts*, Jena: Schmidt 1821.

Schokkenbroek 1996

J.G.C. Schokkenbroek, *Toetsing aan de vrijheidsrechten van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens* (diss. Leiden), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1996.

Schröder 2004

W. Schröder, 'Nationale Massnahmen zur Durchführung vom EG-recht und das Gebot der einheitlichen Wirkung – Existiert ein Prinzip der nationalen Verfahrensautonomie?' *Archiv des öffentlichen Rechts* 2004, p. 15-19.

Schueler 2005

B.J. Schueler, *Schadevergoeding en de Awb – Aansprakelijkheid voor appellabele besluiten*, Deventer: Kluwer 2005.

Schumann 1983

E. Schumann, 'Bundesverfassungsgericht, Grundgesetz und Zivilprozess', *Zeitschrift für Zivilprozeß* 1983, p. 137-253.

Schutgens 2006

R.J.B. Schutgens, 'Het rechtsgevolg van onverbindendverklaring: naar een stelsel van materiële onverbindendheid', *RM Themis* 2006, p. 96-105.

Schutgens 2007

R.J.B. Schutgens, 'Het voorstel-Halsema en de toetsbaarheid van de wet', *Regel-Maat* 2007, p. 12-27.

Schutgens 2009a

R.J.B. Schutgens, *Onrechtmatige wetgeving* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2009.

Schutgens 2009b

R.J.B. Schutgens, 'Intern werkende werkende voorschriften', in: P.P.T. Bovend'eert e.a. (red), *De staat van wetgeving* (Kortmann-bundel), Deventer: Kluwer 2009, p. 283-300

Schutgens 2010

R.J.B. Schutgens, 'Constitutionele toetsing in Nederland', in: A. Kristic, A.M. Meuwese & G. van der Schyff, *Functie en betekenis van de Grondwet – Een dialogisch perspectief*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2010.

- Schutgens & Sillen 2010
R.J.B. Schutgens & J.J.J. Sillen, 'De SGP, het rechterlijk bevel en het kiesrecht', *NJB* 2010, p. 1114-1117.
- Schutte 2009
C. Schutte, 'De 'rechtsvormende taak' van de rechter? Een kritische noot', *AA* 2009, p. 676-680.
- Van der Schyff 2010
G. van der Schyff, *Judicial Review of Legislation* (diss. Leiden), Heidelberg: Springer 2010.
- Sedley 1995
S. Sedley, 'Human Rights: a Twenty-First Century Agenda', *Public Law* 1995, p. 386.
- Shelton 2002
D. Shelton, 'Righting Wrongs: Reparations in the Articles on State Responsibility', *American Journal of International Law* 2002, p. 833-856.
- Shelton 2004
D. Shelton, 'Remedies and the Charter of Fundamental Rights of the European Union' in: S. Peers & A. Ward (eds.), *The European Charter of Fundamental Rights*, Oxford: Hart Publishing 2004, p. 349-363.
- Shelton 2005
D. Shelton, *Remedies in International Human Rights Law*, Oxford-New York: Oxford University Press 2005.
- Shelton 2012
D. Shelton (ed.), *International Law and Domestic Legal Systems – Incorporation, Transformation, and Persuasion*, Oxford: Oxford University Press 2012.
- Sherwin 2000
E. Sherwin, 'Rules and Judicial Review', *Legal Theory* 2000, p. 299-321.
- Shumsky 2004
M.D. Shumsky, 'Severability, Inseverability, and the Rule of Law', *Harvard Journal on Legislation* 2004, p. 227-279.
- Siebrasse 1993
N. Siebrasse, 'The Doctrinal Origin of Judicial Review and the Colonial Laws Validity Act', *Review of Constitutional Studies* 1993, p. 75-119.
- Sillen 2010
J.J.J. Sillen, *Rechtsgevolgen van toetsing aan wetgeving* (diss. RU Nijmegen), Deventer: Kluwer 2010.
- Sillen 2012a
J.J.J. Sillen, 'Toetsing van wetgeving door het bestuur', in: R. J.N. Schlössels e.a. (red.), *In de regel*, Deventer: Kluwer 2012, p. 331-345.
- Sillen 2012b
J.J.J. Sillen, 'Het Bundesverfassungsgericht, Europa en het ESM', *NJB* 2012, p. 2946-2953.
- Skouris 1973
W. Skouris, *Teilnichtigkeit von Gesetzen* (diss. Hamburg), Berlin: Duncker & Humblot 1973.

- Smith, Bailey & Gunn 2007
S.H. Smith, J.P.L. Chin & N.W. Taylor, *Smith, Bailey & Gunn on the modern English legal system*, London: Sweet & Maxwell 2007.
- Snijders 1987
W. Snijders, 'De rechter als dictator?' in: *De rechter als dictator* (RAIO Congresbundel), 1987, p. 139-147.
- Snijders 2001
H.J. Snijders, 'Rechterlijke samenwerking in het burgerlijk recht; een tussenstand en voorzichtige vooruitblik', in: C.P.M. Cleiren & G.K. Schoep (red.), *Rechterlijke samenwerking*, Deventer: Gouda Quint 2001, p. 15-31.
- Snijders, Klaassen & Meijer 2007
H.J. Snijders, C.J.M. Klaassen & G.J. Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2007.
- Snijders, Klaassen & Meijer 2011
H.J. Snijders, C.J.M. Klaassen & G.J. Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2011.
- Sodan 2009
H. Sodan (hrsg.), *Grundgesetz*, München: Verlag C.H. Beck.
- Spetzler 1990
E. Spetzler, 'Die Kollision des Europäischen Gemeinschaftsrechts mit nationalem Recht und deren Lösung', *Recht der internationalen Wirtschaft* 1990, p. 286-290.
- Spijkerboer 2012
T.P. Spijkerboer, 'Het debat over het Europese Hof voor de Rechten van de Mens', *NJB* 2012, p. 254-262.
- Stein & Rueb 2002.
P.A. Stein & A.S. Rueb, *Compendium Nieuw Burgerlijk procesrecht* (dertiede druk, bew. A.S. Rueb), Deventer: Kluwer 2002.
- Steiner 1976
U. Steiner, 'Wirkung der Entscheidungen des Bundesverfassungsgerichts auf rechtskräftige und unanfechtbare Entscheidungen (§79 BVerfGG)', in: Chr. Starck u.a. (hrsg.), *Bundesverfassungsgericht und Grundgesetz – Festgabe aus Anlaß des 25jährigen Bestehens des Bundesverfassungsgerichts. Band I: Verfassungsgerichtsbarkeit*, Tübingen: Mohr 1976, p. 628-662.
- Steiner 1999
U. Steiner, 'Zum Entscheidungsausspruch und seinen Folgen bei der verfassungsgerichtlichen Normenkontrolle', in: J. Isensee (hrsg.), *Freiheit und Eigentum: Festschrift für Walter Leisner zum 70. Geburtstag*, Berlin: Duncker & Humblot 1999.
- Steiner 2001
U. Steiner, 'Der Richter als Ersatzgesetzgeber', *NJW* 2001, p. 2919-2924.
- Stern 1980
K. Stern, *Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland – Band II*, München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung 1980.
- Stern 1984
K. Stern, *Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland – Band I* (tweede herziene druk), München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung 1984.

Stern 1994

K. Stern, *Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland*, Band III/2: 'Allgemeine Lehren der Grundrechte', München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung 1994.

Stolker 1993

C.J.J.M. Stolker, 'De politieke rol van de burgerlijke rechter' in M.G. Rood (red.), *Rechters en politiek – Nationale en internationale beschouwingen*, Zwolle: Tjeenk Willink 1993, p. 53-83.

Stolker 2011

C.J.J.M. Stolker, 'Commentaar op art. 303 Boek 3 BW', in: J.H. Nieuwenhuis, C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Tekst & Commentaar Burgerlijk Wetboek*, Deventer: Kluwer 2011.

Stolleis 1988

M. Stolleis, *Geschichte des öffentlichen Rechts in Deutschland, Band I*, München: Beck 1988.

Stone Sweet 2007a

A. Stone Sweet, 'The politics of constitutional review in France and Europe', *International Journal of Constitutional Law* 2007 (vol. 5, no. 1), p. 69-92.

Stone Sweet 2007b

A. Stone Sweet, 'The Juridical Coup d'État and the Problem of Authority', *German Law Journal* 2007, p. 915-927.

Stone Sweet 2009a

A. Stone Sweet, 'Constitutionalism, Legal Pluralism, and International Regimes', *Indiana Journal of Global Legal Studies* 2009, p. 621-645.

Stone Sweet 2009b

A. Stone Sweet, 'On the Constitutionalisation of the Convention: The European Court of Human Rights as a Constitutional Court', *Yale Faculty Scholarship Series*, paper 71 (internetpublicatie).

Streinz 1989

R. Streinz, *Bundesverfassungsgerichtlicher Grundrechtsschutz und Europäisches Gemeinschaftsrecht* (Hab. Passau, 1987), Baden-Baden: Nomos 1989.

Van Suilen 2011

A.J.H. van Suilen, 'De voorgestelde regeling voor schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten', *NTFR* 2011, 2828.

Sunstein 1996

C.R. Sunstein, 'The Supreme Court, 1995 Term – Foreword: Leaving Things Undecided', *Harvard Law Review* 1996, p. 4-xx

Sunstein 1999

C.R. Sunstein, *One Case at a Time: Judicial Minimalism on the Supreme Court*, Cambridge MA: Harvard University Press 1999.

Tamanaha 2004

Brian Z. Tamanaha, *On the Rule of Law – History, Politics, Theory*, Cambridge: Cambridge University Press 2004.

Temple Lang 1998

J. Temple Lang, 'The Duties of National Authorities under Community Constitutional Law', *European Law Review* 1998, p. 109-131.

- Teuben 2004
K. Teuben, *Rechtsregelingen in het burgerlijk (proces)recht* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2004.
- Thayer 1893
J.B. Thayer, *The Origin and Scope of the American Doctrine of Constitutional Law*, Little: Brown 1893.
- Thomas 2002
T.A. Thomas, 'Understanding Prophylactic Remedies Through the Looking Glass of Bush v. Gore', *William. & Mary Bill of Rights. Journal.* 2002, p. 343-401.
- Thomas 2004
Tracy A. Thomas, 'Ubi Jus, Ibi Remedium: The Fundamental Right to a Remedy under Due Process', *San Diego Law Review* 2004, p. 1633 e.v.
- Thomas 2006
Tracy A. Thomas, 'Restriction of Tort Remedies and the Constraints of Due Process: The Right to an Adequate Remedy', *Akron Law Review* 2006, p. 975-1000.
- Toonen, Steunenberg & Voermans 2005
Th.A.J. Toonen, B. Steunenberg & W.J.M. Voermans, 'Saying no to a European Constitution: Dutch Revolt, Enigma or Pragmatism', *Zeitschrift für Staats- und Europawissenschaften* 2005, p. 594-619.
- Trassl 1994
M. Trassl, *Die Wiedergutmachung von Menschenrechtsverletzungen im Völkerrecht* (diss. Bonn), Berlin: Duncker & Humblot 1994.
- Tremblay 2003
L.B. Tremblay, 'General Legitimacy of Judicial Review and the Fundamental Basis of Constitutional Law', *Oxford. Journal of Legal Studies* 2003, p. 617-648.
- Tremblay 2005
L.B. Tremblay, 'The Legitimacy of Judicial Review: The Limits of Dialogue between Courts and Legislatures', *Int. Journal of Constitutional Law* 2005, p. 617-648.
- Tribe 1985
L.H. Tribe, *Constitutional Choices*, Cambridge (Mass.): Harvard University Press 1985.
- Tridimas 1999
T. Tridimas, *General Principles of EC Law*, Oxford: Oxford University Press 1999.
- Triepel 1899
H. Triepel, *Völkerrecht und Landesrecht*, Leipzig: Hirschfeld 1899.
- Turpin & Tomkins 2007
C. Turpin & A. Tomkins, *British Government and the Constitution* (6th Ed.), Cambridge: Cambridge University Press 2007.
- Tushnet 1995
M.V. Tushnet, 'Policy Distortion and Democratic Debilitation: Comparative Illumination of the Countermajoritarian Difficulty', *Michigan Law Review* 1995, p. 245-xx.
- Tushnet 1999
M.V. Tushnet, *Taking the Constitution Away from the Courts*, Princeton: Princeton University Press 1999.

Tushnet 2008

M.V. Tushnet, *Weak Courts, Strong Rights – Judicial Review and Social Welfare Rights in Comparative Constitutional Law*, Princeton: Princeton University Press 2008.

Uerpmann 1993

R. Uerpmann, *Die Europäische Menschenrechtskonvention und die deutsche Rechtsprechung* (diss. FUB 1991), Berlin: Duncker & Humblot 1993.

Uerpmann 2002

R. Uerpmann, 'Implementation of United Nations Human Rights Law by German Courts', 46 *German Yearbook of International Law* 2003, p. 87.

Umbach, Clemens & Dollinger 2005

D.C. Umbach, Th. Clemens & F-W. Dollinger (hrsg.), *Bundesverfassungsgerichtsgesetz – Mitarbeiterkommentar und Handbuch*, Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2005.

Uzman 2008

J. Uzman, 'Burden v. United Kingdom. 'Nothing is certain but death and taxes': Biedt de Human Rights Act de Britten effectieve rechtsbescherming?', *NJCM-Bulletin* 2008-7, p. 1018-1033.

Uzman, Barkhuysen & Van Emmerik 2010

J. Uzman, T. Barkhuysen & M.L. van Emmerik, 'The Dutch Supreme Court: A Reluctant Positive Legislator?' in: J.H.M. van Erp & L.P.W. van Vliet (Red.), *Netherlands Reports to the Eighteenth International Congress of Comparative Law*, Antwerpen-Oxford-Portland: Intersentia 2010, p. 423-468.

Uzman & Van Rijn van Alkemade 2011

J. Uzman & J.M.J. van Rijn van Alkemade, 'Nederlands staatsrecht in Europa – Pluralisme óf principe, of pluralisme áls principe', in: J.M.J. van Rijn van Alkemade & J. Uzman, *Soevereiniteit of pluralisme – Nederland en Europa na het Lissabon-Urteil*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, p. 3-18.

Uzman & Stolker 2009

J. Uzman & C.J.J.M. Stolker, 'De politieke rol van de (burgerlijke) rechter revisited – Over de grenzen van de rechtsvormende taak en Alkema's institutionele moment in de rechterlijke beslissing', in: T. Barkhuysen, M.L. van Emmerik & J.P. Loof (red.), *Geschakeld recht – Verdere studies over Europese grondrechten ter gelegenheid van de 70ste verjaardag van prof.mr. E.A. Alkema*, Deventer: Kluwer 2009.

Vande Lanotte & Haeck 2004

J. Vande Lanotte & Y. Haeck (red.), *Handboek EVRM – Volume I*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004.

Van der Velde 1997

J. van der Velde, *Grenzen aan het toezicht op de naleving van het EVRM* (diss. RUL), Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 1997.

Verdoodt 1964

A. Verdoodt, *Naissance et signification de la déclaration universelle des droits de l'homme* (diss. Leuven), Louvain: Warny 1964.

Verdross 1923

A. Verdross, *Die Einheit des rechtlichen Weltbildes auf Grundlage der Völkerrechtverfassung*, Tübingen: Mohr 1923.

- Verdross, Verosta & Zemanek 1964
A. Verdross, u.m.v. S. Verosta & K. Zemanek, *Völkerrecht*, Wien: Springer Verlag 1964.
- Verheij 2002
A.J. Verheij, *Vergoeding van immateriële schade wegens aantasting in de persoon* (diss. VU), Nijmegen: Ars Aequi Libri 2002.
- Verhey 2008
L.F.M. Verhey, 'Rechtsvorming in vergelijkend perspectief', in: W.M.T. Keukens & M.C.A. van den Nieuwenhuijzen (red.), *Raad & Daad – Over de rechtsvormende taak van de Hoge Raad*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2008, p. 193-216.
- Verhey 2009
L.F.M. Verhey, 'Wetgever en constitutie: enkele beschouwingen over de mug en de olifant' (preadvies), in: *Wetgever en constitutie, Verslag van het symposium gehouden op 23 april ter gelegenheid van de algemene ledenvergadering van de Vereniging voor wetgeving en wetgevingsbeleid*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2009, p. 1-41
- Verhoeven 2002
A. Verhoeven, *The European Union Search of a Democratic and Constitutional Theory*, Den Haag: Kluwer Law Int. 2002
- Verhoeven 2011
M. Verhoeven, *The Costanzo Obligation – The Obligations of National Administrative Authorities in the Case of Incompatibility between National Law and European Law* (diss. UU), Antwerpen: Intersentia 2011.
- Verkade 1984
D.W.F. Verkade, 'Aangepaste veroordelingen', in: E.E.A. Luijten e.a. (red.), *Goed en trouw* (Van der Grintenbundel), Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1984, p. 561-576.
- Vermeule 1997
A. Vermeule, 'Saving Constructions', *Georgetown Law Journal* 1997, p. 1945-1977.
- Verzijl 1937
J.H.W. Verzijl, *Verdragen in het nationale recht* (preadvies NJV 1937),
- De Vet 1985
M.P.J.M. de Vet, 'Gezagsvoorziening na (echt)scheiding in Europees perspectief', *NJB* 1985, p. 218-222.
- Vlemminx 1999
F.M.C. Vlemminx, 'Een ieder verbindend verdragsrecht en de bevoegdheden van de (bestuurs)rechter', *NJB* 949-955.
- Vlemminx 2002a
F.M.C. Vlemminx, *Een nieuw profiel van de grondrechten* (derde herz. druk), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2002.
- Vlemminx 2002b
F.M.C. Vlemminx, *De autonome rechtstreekse werking van het EVRM* (preadvies voor de Nederlandse Vereniging voor Rechtsvergelijking), Deventer: Kluwer 2002.
- Vlemminx & Boekhorst 2000
F.M.C. Vlemminx & M.G. Boekhorst, 'Artikelen 90-95', in: A.K. Koekkoek (red.), *De Grondwet. Een artikelgewijs commentaar*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink, 2000, p. 456-459.

- Voermans 2003
W.J.M. Voermans, 'De bestuursrechter en artikel 120 Grondwet', *JBplus* 2003, p. 142-151.
- Voermans, Barkhuysen & Griffioen 2004
W.J.M. Voermans, T. Barkhuysen & H.M. Griffioen, 'Artikelen 93 en 94 Grondwet volgens Hoge Raad niet van belang voor doorwerking EG-recht', *NJB* 2004, p. 2289.
- Voermans 2009
W.J.M. Voermans, 'De Tachtigers in het recht: het Meerenberg arrest', *Ars Aequi* 2009, p. 597-600.
- Voermans 2011
W.J.M. Voermans, 'Legaliteit als middel tot een doel', in: *Controverses rondom legaliteit en legitimatie – Handelingen Nederlandse Juristen Vereniging*, Deventer: Kluwer 2011, p. 1-101.
- Voßkuhle 2000
A. Voßkuhle, 'Theorie und Praxis der Verfassungskonformen Auslegung von Gesetzen durch Fachgerichte', *Archiv des öffentlichen Rechts* 2000, p. 177-201.
- Vranken 1995
J.B.M. Vranken, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht – Algemeen deel***, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995.
- Vranken 2000
J.B.M. Vranken, 'Toeval of beleid? Over rechtsvorming door de hoogste rechters', *NJB* 2000, p. 1-5.
- Vranken 2005
J.B.M. Vranken, *Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht – Algemeen deel****, Deventer: Kluwer 2005.
- Vranken 2006
J.B.M. Vranken, *Exploring the Jurist's Frame of Mind. Constraints and Preconceptions in Civil Law Argumentation*, Den Haag etc.: Kluwer Law Int. 2006.
- Wade 1955
H.W.R. Wade, 'The basis of legal sovereignty', *Cambridge Law Journal* 1955, p. 172-197.
- Wade 1996
H.W.R. Wade, 'Sovereignty: revolution or evolution?', *Law Quarterly Review* 1996, p. 568.
- Wade & Forsyth 2009
H.W.R. Wade & C.F. Forsyth, *Administrative Law* (10th Ed.), Oxford: Oxford University Press 2009.
- De Waele 2009
H.C.F.J.A. de Waele, *Rechterlijk activisme en het Europees Hof van Justitie*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2009.
- Waldron 1999
J. Waldron, *Law and disagreement*, Oxford: Clarendon Press, 1999.
- Walter 1999
Ch. Walter, 'Die Europäische Menschenrechtskonvention als Konstitutionalisierungsprozess', *ZaöRV* 1999, p. 961.

- Walther 2005
J.-B. Walther, 'Verletzung der EMRK und Staatshaftung', *Seminar Dörr*, Osnabrück 2005.
- Ward & Wragg 2005
R. Ward & A. Wragg, *Walker & Walker's English Legal System*, Oxford: Oxford University Press 2005.
- Wattel 1995
P.J. Wattel, *De reikwijdte van fundamentele rechten in belastingzaken*, preadviezen NJV 1995, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink, p. 175-221.
- Weatherill 1995
S. Weatherill, *Law and integration in the European Union*, Oxford: Oxford University Press 1995.
- Weiler 1984
P.C. Weiler, 'Rights and Judges in an Democracy: A New Canadian Version', *Michigan Journal of Law Reform* 1984, p. 51-92.
- Weinrib 1990
L.E. Weinrib, 'Learning to Live with the Override', *McGill Law Journal* 1990, p. 541-xx.
- De Werd 2004
M.F.J.M. de Werd, 'De constitutionele taak van de rechter', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red), *Grenzen aan de rechtspraak? Political question, acte de gouvernement en rechterlijk interventionisme*, Deventer: Kluwer 2004, p. 69-126.
- Werner & Wessel 2005
W.G. Werner & R.A. Wessel, *Internationaal en Europees recht*, Groningen: Europa Law Publishing 2005.
- Wernsmann 2000
R. Wernsmann, *Das gleichheitswidrige Steuergesetz – Rechtsfolgen und Rechtsschutz* (diss. Münster 1999), Berlin: Duncker & Humblot 2000.
- Wessel 2006
R.A. Wessel, *The Invasion by International Organisations – De toenemende samenhang tussen de mondiale, Europese en nationale rechtsorde* (oratie Twente), Enschede: Universiteit Twente 2006.
- Wheare 1960
K.C. Wheare, *The constitutional structure of the Commonwealth* (1st Ed.), Oxford: Clarendon Press 1960.
- White 2000
R. White, 'Remedies in a Multi-Level Legal Order: The Strasbourg Court and the UK' in: C. Kilpatrick, T. Novitz & P. Skidmore (eds.), *The Future of Remedies in Europe*, Oxford: Oxford University Press 2000.
- Wiarda 1972/1999
G.J. Wiarda, *Drie typen van rechtsvinding* (Vierde herziene druk 1999, bew. T. Koopmans), Deventer: Tjeenk Willink 1999 [Eerste druk: 1972].
- Widdershoven 1996
R.J.G.M. Widdershoven, 'Naar een bestuurs(proces)rechtelijk Ius Commune in Europa' (Preadvies VAR), *VAR-reeks* 116, Alphen a/d Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1996, p. 97-200

Widdershoven 2011

R.J.G.M. Widdershoven, 'Het beginsel van effectieve rechtsbescherming', in: A. van den Brink e.a. (red.), *Beginselen bouwen burgerschap*, Den Haag: Boom juridische uitg. 2011, p. 103-114.

Widdershoven 2012

R.J.G.M. Widdershoven, 'De doorwerking van richtlijnen in een samengestelde Europese rechtsorde', in: H.R.B.M. Kummeling e.a. (red.), *De samengestelde Besse-link – Bruggen bouwen tussen nationaal, Europees en internationaal recht*, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2012, p. 207-226.

Widdershoven 2012

R.J.G.M. Widdershoven, 'De doorwerking van richtlijnen in een samengestelde Europese rechtsorde', in:

Van Wijk/Konijnenbelt & Van Male 2008

W. Konijnenbelt & R.M. van Male, *Hoofdstukken van bestuursrecht*, Den Haag: Elsevier Juridisch 2008.

Winter 1972

J.A. Winter, 'Direct Applicability and Direct Effect – Two Distinct and Different Concepts in Community Law', *CMLR* 1972, p. 425-438.

De Winter 1987

R.E. de Winter, 'Toetsing van gemeentelijke verordeningen door de strafkamer van de Hoge Raad', in: H.Ph.J.A.M. Hennekens, J.W. IJssink & R.E. de Winter, *De praktijk van toetsing van gemeentelijke regelgeving*, VAR-Preadvies XCVI, Alphen aan den Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1987, p. 179-266.

Winterton 1976

Law Quarterly Review 1976, p. 95-xx

De Wit 2012

J.C. de Wit, *Artikel 94 toegepast – Een onderzoek naar de betekenis, de bedoeling en de toepassing van de woorden 'vinden geen toepassing' in artikel 94 van de Grondwet* (diss. Rotterdam 2012), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012.

De Witte 1999

B. de Witte, 'Direct Effect, Supremacy and the Nature of the Legal Order', in: P. Craig & G. de Búrca, *The Evolution of EC Law*, Oxford: Oxford University Press 1999, p. 178-213.

Woltjer 2002

A.J.Th. Woltjer, *Wetgever, rechter en het primaat van de gelijkheid* (diss. Utrecht 2002), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2002.

Woolf 1995

Lord Woolf, 'Droit Public – English Style', *Public Law* 1995, p. 57-xx

Woolf 2005

Lord Woolf e.a., *Review of the Working Methods of the European Court of Human Rights*, 2005.

Yang 2003

T.-h. Yang, *Die Appellentscheidungen des Bundesverfassungsgerichts* (diss. Göttingen 2002), Baden-Baden: Nomos 2003.

Zander 1994

M. Zander, *The Law-Making Process* (4th Ed.), Londen: Butterworths 1994.

Zippelius 1976

R. Zippelius, 'Verfassungskonforme Auslegung von Gesetzen', in: Chr. Starck (hrsg.), *Bundesverfassungsgericht und Grundgesetz* (Bundesverfassungsgerichtsbundel), Band II, Tübingen: Mohr 1976.

Zippelius/Würtenberger 2005

R. Zippelius & T. Würtenberger, *Deutsches Staatsrecht* 31st ed., München: C.H. Beck 2005.

Zoethout

C. Zoethout, *Constitutionalisme* (diss. Rotterdam), Arnhem: Gouda Quint 1995.

Zwemmer 2002

J.W. Zwemmer, 'De taak van de Hoge Raad in belastingzaken', *WFR* 2002, p. 211-216.

Van Zyl Smit 2007

J. van Zyl Smit, 'The New Purposive Interpretation of Statutes: HRA Section 3 after *Ghaidan v. Godin-Mendoza*', *Modern Law Review* 2007, p. 294-317.

